Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 219 (7.308) 1990 йил 25 сентябрь, сешанба Баҳоси 3 тийин.

• Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар • Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар

Биродарлашган шаҳарлар дўстлиги

«ҲАР ТОНГ УМИД БАХШ ЭТАР БИЗГА...»

СИЭТЛНИНГ «КУЙЛОВЧИ ҚАЛБЛАР» ХОРИ — ТОШКЕНТ МЕҲМОНИ. УНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МУСИҚА ЖАМИЯТИ ТАКЛИФ ҚИЛГАН

Жумҳурият болалар бадиий марказида ўтказилган Тинчлик соати дастлабки дақиқаларироқ бир киши сўзлайдиган, қолган ҳамма эшитадиган одатдаги дарсларга ўхшамади. Болаларнинг диққат-эътиборини узундан-узоқ ҳикоялару маърузалар билан, ҳатто уларни ажнабийлар ўқиётган бўлса ҳам, бир нуқтада сақлаб туриб бўлмайди. Шунинг учун ҳам Саперлар кўчасидаги 15-уйнинг чоғроқ хонаси томоша саҳнасига айланди. Катталар қўшиқ айтишди, рақсга тушишди, хандон отиб кулишди, гитара чалишди, уларнинг ҳаммаси худди ёш болалар қилаётгандек эркин, бамайлихотир, дадил чиқди. Четдан қараган баъзи одамларга улар жиннилик қилаётгандек кўринишлари турган гап эди, аслида эса тўпланганлар кўз ўнгида «можаро ўйини» мюзикл-шоу ўйналаётганди.

— Биз дунёда жанжал ва можаролар доимо бўлиб туради, деган хулосага келдик, — дейди хор жамоасининг раҳбари ва дирижери Мэрлин Андерсон. — Лекин жанжалларга, асабийлашишларга йўл қўймасликни ўрганиш керак. Кишилар бир-бирларини тушунишлари учун улар бунга интила билишлари лозим. Хайрли ишни доим бирор бир одам бошлаб беради, кейин эса бир гуруҳ одамлар унга қўшилади. Бизни санъат, хусусан мусиқа сингари ҳеч нарса бу қадар яқинлаштиролмайди, деган хулосага келдик. У қалбларни таъсирлантириб, умумий тил топишни ўргатади. Шунинг учун ҳам жамоамизни «Куйловчи қалблар» деб номладик.

Илгари профессионал хонанда бўлган Мэрлин Андерсон бу хорни уч йил муқаддам ташкил қилган эди. У илгари мусиқий саҳна тўғрисида ўйлаб ҳам кўрмаган, лекин қувонч ва ташвишларини ўзгалар билан ўртоқлашиш, ёлғиз ва ҳимоясиз одамларга ёрдам қўлини чўзиш истаги билан ёнаётган кишиларни бирлаштиришга муваффақ бўлди. Меҳр-мурувват, хайрихоҳлик, раҳм-шафқат туйғулари ҳамда мусиқага муҳаббат бир-бирига ўхшамайдиган ана шу ўттиз кишини «Куйловчи қалблар»да бирлаштирди.

Улар орасида муаллимлар ва шифокорлар, уқаловчилар ва иқтисодчилар, талабалар ва мактаб ўқувчилари, ҳатто Ли Оъ Нил каби банк эгалари бор. Уларнинг ёши ҳам ҳар хил. Масалан, Тори ва Кирстен Андерсонлар 12 ёшда, шоир Шон Кэйхли эса олтмишда. Хордагилар ўсмирларнинг катталар билан мулоқотда бўлиши жуда яхши, деб ишонадилар, бу ҳам оталар билан болалар ўртасида алоқа боғлаш йўлини топиш имкониятларидан биридир. Умуман, бу ерда болалар жуда эъзозланади, эр-хотин Гордон ва Мивон Лилар ҳатто бир ярим ёшли ўғиллари Брайтонни ҳам ўзлари билан узоқ сафарга олиб кетишди. Жамоанинг барча аъзолари хорнинг нишони — юрак шаклидаги ноталар тасвири туширилган водолазка-майкалар кийиб юришади. Бундан ташқари уларнинг ҳар бирининг кўкрагида исми ҳам ёзиб қўйилган. Бинобарин, Жейн билан Дайянани, Эллисон билан Крисни, Кристофер билан Каринни қийналмай бир-биридан ажратиб олиш мумкин эди.

— Тошкентга келиш фикри Яхши ният ўйинлари чоғида туғилган эди, — деб давом этди Мэрлин. — Сиэтлга маданий программанинг кўпгина иштирокчилари келишди, улар орасида ўзбекистонликлар ҳам бор эди. Бизнинг шаҳарларимиз биродарлашган шаҳарлар бўлганлиги учун ҳам биз Ўзбекистон делегацияси билан танишишга интилдик, шу ернинг ўзида сизларнинг артистларингиз, хонанда ва созандаларингиз билан дўстлашиб олдик. Энди эса улар бизни бу ерда меҳмоннавозлик билан кутиб олишди.

Болалар билан бу учрашувни уюштиришда Ўзбекистон ССР Мусиқа жамиятига жумҳурият Болалар уйлари ҳамда мактаб-интернатлари тарбияланувчилари ва ходимлари уюшмаси билан хўжалик ҳисобида ишловчи «Умид» фирмаси ёрдам берди. «Куйловчи қалблар» консерваторияда, «Интурист» маданият-ахборот марказида ҳам концертлар берди.

— Менинг эса Ўзбекистонга учинчи марта келишим, — деб суҳбатга қўшилди Сиэтл — Тошкент биродарлашган шаҳарлари комитетининг аъзоси Хелен Хьюстад. — Бу ерда самимий, кўнгли очиқ одамлар яшайди ва мен бу гал рассомлар Рўзи Чориев ва Анатолий Жибоедов билан, халқ усталари билан танишишга муваффақ бўлганимдан хурсандман. Америкада кейинги вақтларда сизларнинг санъатингизга қизиқиш кучайди — у тамомила янги ва одатдан ташқаридир.

Бу вақтда саҳнада кечки овқат олдидан инжиқлик қилаётган кучук тўғрисидаги ҳажвий томоша қўйилаётган эди. Ундан кейин Микки-Маус тўғрисидаги кулгили миниатюра қўйилди, буларнинг ҳаммаси мусиқа ва хор қўшиғи жўрлигида ижро этилди. Болалар сеҳрлаб қўйилгандек томоша кўришар ва улар ҳамма нарсани сўзсиз тушунаётганликлари чеҳраларидан билиниб турарди.

160-мактабнинг иккинчи синф ўқувчиси Лена Катанова ўз ҳиссиётларини шундай ифодалади: «Мен америкаликларни биринчи марта кўраяпман, улар шундай қувноқ эканликлари ва кўп ҳазил қилишлари менга ёқди».

— Мен эса болалигимда Советлардан жуда қўрқардим, — деб тан олди Мэрлин. — Шўхлик қилганимизда бизни ҳатто ана руслар келаяпти деб қўрқитишар ва биз стол остига яширениб олардик. Энди бу қўрқувлар орқада қолди. Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар яхшиланмоқда, одамлар бир-бирларига интилишаяпти. Лекин хотиржам бўлиш учун ҳали эрта. Тинчлик қарор топиши учун, бу борада муттасил ишлаш керак. Оилада ҳам шунга ўхшаш. Мана масалан, менинг оиламни ҳамма бахтли оила дейди. Лекин оиламиз бахтли бўлиши учун биз Вильям иккаламиз тер тўкиб, тўхтовсиз, қаттиқ меҳнат қилишимизга тўғри келган.

Суҳбатимиз узилиб қолди — дирижерни программанинг якунловчи номери учун чақиришди. Жамоанинг барча аъзолари даврага турганларидан кейин «Ҳар тонг умид бахш этар бизга» қўшиғи эълон қилинди. Бу доимо орзу билан яшаш ва эзгуликка ишониш лозимлиги, тонгда уйғонганингда бугун одамларга қандай яхшилик қилишинг кераклиги ҳақидаги қўшиқдир.

⊙ СУРАТДА: Сиэтлнинг «Куйловчи қалблар» хорининг чиқиши.

Ф. Қурбонбоев (ЎзТАГ) сурати.

ҚОЗОҒИСТОНДА ҲАШАРДА

ПОЙТАХТ АВТОМОБИЛЧИЛАРИНИНГ ҲИССАСИ

Тошкент автомобилчилари Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг 1990 йил ғалла ҳосилини йиғиб-териб олиш учун Қозоғистон ССРга комбайн ҳайдовчиларини ва юк машиналарини йўллаш ҳақидаги қарорига амалий иш билан жавоб бердилар. Улар байналмилал бурч ва дўстликнинг юксак принципларига садоқатларини намойиш этиб, шу йилнинг август ва сентябрь ойларида Урал вилоятининг Чапаев районида ғалла йиғим-теримида зарбдорларча меҳнат қилдилар.

Пойтахт автомобилчилари колоннаси борган жойида комбайн — хирмон — элеватор тарзидаги самарали терим-транспорт конвейерини ташкил этиб, бир ярим ой ичида Приуральега қарийб 14 минг тонна ғалла ташиб келтирди.

Тошкентлик шофёрлар ана шу ерда йиғим-теримни муваффақиятли якунлаб, Тўрғай вилоятининг Жанадалин районига кўчиб ўтишди ва «Баранкул», «Нахимов», «Ростов» ғаллакор совхозларига бўлиниб кетишди. Ўзбекистонлик транспортчилар бу ерга ўз вақтида келишган: хирмонларга уюб ташланган ғалла тагидан қаттиқ қизий бошлаган экан. «Ғалла куя бошлади, — деб мурожаат қилишди ташвишга тушган маҳаллий деҳқонлар ҳайдовчиларга. — Бугунги кундаги энг муҳим вазифа ғаллани иложи борича тезроқ элеваторларга етказиб бериш». «Бажарилади, — дейишди тошкентлик ҳайдовчилар. — Фақат йўлимизни белгилаб берсангиз бас».

Шундай қилиб, Тўрғай вилоятининг оралиғи 50—100 километрга тенг Тасти-талди ва бошқа ғалла қабул қилиш пунктларига турна қатор бўлиб қатнов бошланди. Ер тузилиши мураккаб бўлган Приуралье йўлларида орттирилган иш тажрибаси бу ерда ҳам қўл келди. Ҳаракат воситаларининг энг мақбул йўналишлари топилди, ёқилғи-мойлаш материаллари тежаб-тергаб сарфланди, техникадан унумли фойдаланилди. Ҳайдовчилар кечани кеча, кундузни кундуз демай йўл босишди.

— Ғалла ўрим-йиғими машаққатли иш, бутун куч ва ғайратни сафарбар этишни талаб қилади, — дейди Қозоғистондан қайтиб келган «Ташгоргрузтранс» автоконцерни юк ташиш бўлимининг бошлиғи Шавкат Умаркаев. — Приуральеда 2512, 2515 ва бошқа автоколонналарнинг жамоалари энг яхши кўрсаткичларга эришди. Ўрим-йиғим мавсумига энг яхши хизмат кўрсатиш учун шахсий мусобақада ҳайдовчилардан Т. Аҳмедов, И. Жалилов, В. Икромов, В. Зямин ва бошқалар пешқадамлик қилишди. Мазкур автоколонналар ва ҳайдовчилар Тўрғай адирларида меҳнатсеварлик ва омилкорлик намуналарини кўрсатишди. Тошкентлик ҳайдовчилар автоколоннаси янги иш жойидаги дастлабки ҳафта мобайнидаёқ ғалла қабул қилиш пунктларига қарийб икки минг тонна Қозоғистон ғалласини элтиб бердилар.

Бу ишчилар болалар ва хотин-қизлар учун қоракўл ва бошқа терилардан бош кийимлар, нимчалар, қўлқоплар ҳамда турли хил буюмлар тайёрлашади. Уста Риҳситилла Неъматиллаев, бригадир Фая Зарипова ва уста Марфуа Салматова ўз меҳнатлари билан кўн-мўйна заводи ишига самарали ҳисса қўшиш истагидалар.

Ҳ. Солиҳов сурати.

Обуна-91: Мутасаддилар фикрича...

ДАСТЛАБКИ ЯКУНЛАР ҚАНДАЙ?

Л. И. ПИСАРЕНКО,
шаҳар «Союзпечать» агентлиги обуналар участкасининг бошлиғи.

— Шуни айтиш кераккки, ҳозир обуна кампанияси суръат ола бошлади. Ўтган йил билан таққослаганда обуначиларнинг фаоллиги бир мунча суст эканлигини ҳам айтиб ўтиш керак. Қўлимиздаги фактлар ана шундан гувоҳлик бериб турибди: шаҳар бўйича «Правда Востока» рўзномасига 1377 киши, «Комсомолец Узбекистана»га 203 киши, «Ёш ленинчи»га 192 киши, «Қишлоқ ҳақиқати»га 18 киши обуна бўлишибди. «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» рўзномалари хусусида гапирадиган бўлсак шаҳар бўйича умумий рақамлар шундай: «Тошкент оқшоми»га обуна бўлганлар 537 кишини ташкил этади, бу 1,4 фоиз демакдир. «Вечерний Ташкент»га обуна бўлганлар 5 минг 448 кишини ташкил этди, у 4,5 фоиз демакдир. Хўш, шаҳримиз районларида обуна қандай кетяпти? Буни қуйидаги рақамлардан билиб олишингиз мумкин.

Акмал Икромов райони	«ТО»га — 32	«ВТ»га — 354
Куйбишев райони	24	866
Киров райони	97	685
Ленин райони	63	611
Октябрь райони	105	303
Собир Раҳимов райони	42	208
Сергели райони	30	370
Фрунзе райони	35	340
Ҳамза райони	45	432
Чилонзор райони	47	354
Бектемир райони	—	49
Шаҳар почта алоқаси бирлашмаси	17	856

Бизда муҳим муаммо ва чекланишлар йўқ, албатта. Шу боисдан биз обуначиларни кутяпмиз. Шуни эслатиб ўтмоқчиманки, Сиз ўз севган нашрингизга обунани расмийлаштириб қўйсангиз бу билан зарур ҳужжатларни шошилмасдан кўздан кечиришга имконият яратган бўласиз, бу ўз нашрларингизни вақтида оласиз, деган гапдир.

⊙ МУҲАРРИРИЯТДАН: 1991 йил учун «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» рўзномаларига обуна якунлари бўйича энг яхши жамоатчи матбуот тарқатувчилар шаҳар рўзномаларининг 100 сўм ҳажмидаги пул мукофоти билан тақдирланадилар. Камида 300 тошкентликни обуна қилган кишилар ғолиблар бўлиши мумкин. Унинг якунлари «Союзпечать» маълумотларига қараб чиқарилади. Танлов ғолибларининг суратлари «Оқшом» рўзномаларида эълон қилинади.

АЪЛОЧИ ВА ФАОЛЛАРГА

⊙ АСПИРАНТЛАР, талабалар ва ўқувчи-ёшларнинг моддий аҳволини яхшилаш учун шу йил 1 сентябрдан бошлаб уларнинг стипендиялари оширилди. Ўзбекистон ССР Президентининг махсус Фармони билан берилган бу имтиёз ёнига яна бир қулайлик қўшилди.

Ўзбекистон Педагогика жамияти йўли билан жумҳуриятимиздаги барча педагогика олий ўқув юртларида ушбу жамиятнинг алоҳида стипендиялари таъсис этилди. Бу стипендия 80 сўм миқдорида қилиб белгиланди. Улар ўқишда аълочи ва жамоат ишларида фаол қатнашаётган талабаларга бериладиган бўлди.

Шу хайрли иш биринчилардан бўлиб Тошкент давлат педагогика олийгоҳида амалга ошди. 4-курс талабаларидан уч киши жамият стипендиясини олиб ўқийди.

«Иссиқ нон»га марҳамат

⊙ ПОЙТАХТНИНГ, «ҚЎШБЕГИ» мавзесида «Иссиқ нон» новвойхонаси қурилиши ниҳоясига етди. Бу новвойхонада етилган қайноқ ва юмшоқ ширмойи нонлар «Бошлиқ» мавзесида яшовчи аҳолини ҳам ғоятда хушнуд қилди.

Келгусида бу жойда янги чойхона қуриш ҳам мўлжалланмоқда.

АНЪАНАЛАР ҲИСОБГА ОЛИНДИ

⊙ «ОИЛАВИЙ ҳаёт этикаси ва психологияси» курси ўрта мактаб, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари дастурларидан мустаҳкам ўрин олди. Бу янги фан ўқувчи-ёшларни мустақил оилавий ҳаётга тайёрлашда муҳим маърифий ва руҳий аҳамият касб этади.

Афсуски, мазкур курс ўзбек ўқув юртларида Москвада чоп этилган ўқув қўлланмаси асосида ўқитиб келинарди. Эндиликда бунга эҳтиёж қолмади. «Оилавий ҳаёт этикаси ва психологияси» ўқув қўлланмасининг маҳаллий шарт-шароит, ўзбек халқининг миллий анъаналари ҳисобга олинган ҳолда чоп этилиши нур устига аъло нур бўлди.

Таниқли педагог олима О. Тўраева томонидан тайёрланган ушбу китобни «Ўқитувчи» нашриёти кўп нусхада чиқариб, жумҳуриятимиз олий ва ўрта махсус педагогика ўқув юртлари талабаларига яхши совға ҳозирлади.

Ҳабибий таваллудининг 100 йиллиги

АТОҚЛИ ШОИРНИ ХОТИРЛАБ

⊙ Ўзбекистон ССР халқ шоири, Муҳаммад Зокир Холмуҳаммад ўғли Ҳабибий таваллуд топганига 100 йил бўлди. Шу кунларда бу тарихий воқеа жумҳуриятимизда кенг нишонланяпти. Жумладан, атоқли ва ҳассос шоирнинг хотирасини йўқлаб бугун эрта тонгданоқ қариндош-уруғлари, шогирдлари ва мухлислари Ҳабибий яшаган уйга ташриф буюрдилар.

УСТОЗ шоир Андижон вилоятининг Пахтаобод районида туғилган бўлсаларда, умрининг энг сермазмун, ижодий ғайратга тўлиб-тошган йилларини Тошкентда ўтказдилар. У киши мутафаккир шоир Алишер Навоий таваллудининг 500 йиллигини нишонлаш арафасида, яъни тўй комиссиясининг аъзоси сифатида Тошкентга чақириб олинган эдилар. Шу-шу то умрининг охиригача шаҳримиздаги Октябрь район «Камолон» маҳалласидаги 22-уйда истиқомат қилдилар.

Ҳабибий чин инсонийлик, меҳр-муҳаббат, покликни тараннум этувчи нодир асарлар битган эдилар. Улар халқимизнинг маданий мероси бўлиб қолди.

С. ЙЎЛДОШЕВ,
Ҳабибийнинг маҳалладоши.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

⊙ Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши жамоатчиликнинг ўзбек театр санъатининг атоқли арбоби, СССР халқ артисти Аброр Ҳидоятов хотирасини абадийлаштириш тўғрисидаги истакларини ҳисобга олиб ва у туғилган кунининг 90 йиллиги муносабати билан «Ёш гвардия» Ўзбек драма театрига СССР халқ артисти Аброр Ҳидоятов номини бериш тўғрисида қарор қабул қилди. Энди бу театр Аброр Ҳидоятов номли Ўзбек драма театри деб аталади.

⊙ Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши А. Н. Островский номли Тошкент давлат театр-рассомчилик институти профессор-ўқитувчилари бадиий зиёлилар, жамоатчилик вакилларининг Ўзбекистон миллий санъатини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган театр санъатининг атоқли арбоби Маннон Уйғур хотирасини абадийлаштириш тўғрисидаги истакларини эътиборга олиб, А. Н. Островский номли Тошкент давлат театр-рассомчилик институти номини ўзгартириш, уни Маннон Уйғур номли Тошкент давлат институти деб аташ тўғрисида қарор қабул қилди.

⊙ Мухбиримиз драма театри ва Тошкент Давлат институти мутасаддиларидан шу воқеани шарҳлаб беришни илтимос қилди.

КАТТА БАХТ

Баҳодир ЙЎЛДОШЕВ,
Аброр Ҳидоятов номли Ўзбек драма театрининг бош режиссёри, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номидаги жумҳурият Давлат мукофотининг совриндори.

— Атоқли устозимиз Аброр Ҳидоятовнинг ўзбек театр санъатига қўшган ҳиссаси бениҳоя улкандир. Улуғ инсон номининг театримизга берилиши биз учун катта бахт ва шарафдир. Бутун умрини театр санъатига бахшида этган устозимиз, ўзининг ўлмас образлари билан фақат жумҳуриятимиздагина эмас, балки хорижий элларда ҳам шуҳрат қозонди. Ахир Аброр ака машҳур Отелло ролини ана шу бино саҳнасида 500 марта ўйнагани ҳали-ҳануз тилларда достон бўлиб келади.

Биз эртага «Паранжи сирлари» спектакли билан навбатдаги мавсумни бошлаймиз. Театримизга ўзбек театр санъатининг атоқли арбоби, СССР халқ артисти Аброр Ҳидоятов номининг берилиши эса бизни ҳар бир саҳна асарига янада масъулият билан ёндошишни тақозо этади

ЭҲТИРОМ РАМЗИ

Ботир МЕНАЖИЕВ,
Маннон Уйғур номли Тошкент давлат институтининг проректори.

— Институтимизга жумҳуриятимиз миллий санъатини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган, театр санъатининг атоқли арбоби Маннон Уйғур номи берилганлигини эшитиб, беҳад хурсанд бўлдим. Узоқ йиллар давомида отахон Ҳамза театри жамоасига устозлик қилган бу етук режиссёрнинг номи бизнинг олийгоҳимизга берилганлиги устоз санъаткор хотирасига ўзбек халқининг чуқур ҳурмат ва эҳтироми рамзи деб биламан.

Бу қарор олийгоҳимизда таҳсил кўраётган нафақат 800 га яқин талаба, балки профессор, ўқитувчилар, бадиий зиёлилар ва кенг жамоатчилик вакилларини ҳам ўз ишларига янада масъулият билан ёндошишга ундайди. Ўйлайманки, олийгоҳимиз жамоатчилиги бу шарафли номни албатта оқлайди.

ФАРҚИ ТЎЛАНАДИ

РЎЗНОМАМИЗ муҳарририятига ушбу расмий ҳужжат тақдим этилди. Уни муҳтарам муштарийлар эътиборига тўлалигича ҳавола этамиз:

«Тошкент чинни заводи касаба қўмитаси протоколидан
КЎЧИРМА
1990 йил 24 сентябрь
КУН ТАРТИБИДА:
1. «Тошкент оқшоми» рўзномасига обуна ўтказиш масаласи. Касаба уюшмаси раиси Э. Орипов маърузаси тингланди.
— «Оқшом» — деди у, — пойтахтимиз аҳлининг севимли нашридир. Аммо обуна нархи қимматлашганлиги туфайли уруш иштирокчилари, меҳнат кексалари янги йилда рўзномани олишдан маҳрум бўлиб қолишлари мумкин. Шунинг учун эски ва янги обуна нархи ўртасидаги фарқни уларга заводимиз касаба уюшмаси тўлашни ўз зиммасига олишини таклиф этаман.
Бу таклиф якдиллик билан маъқулланди.
Завод касаба қўмитаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:
1. Завод уруш қатнашчилари ва меҳнат кексаларига «Тошкент оқшоми»нинг эски ва янги нархи ўртасидаги фарқ корхона касаба уюшмаси фондидан тўлансин.
2. Ушбу қарор завод жамоаси эътиборига етказилсин.
Тошкент чинни заводи касаба уюшмаси раиси
Э. ОРИПОВ».

Рўзномамиз мухбири А. Нуримов мазкур қарорни шарҳлаб беришни завод касаба уюшмаси раисининг ўринбосари Н. И. Вагинадан илтимос қилди.

— Янги нарх, — деди Нина Ивановна, — табиийки, оқшомхон ишчиларимиз учун анча оғирлик қилади. Айни пайтда «Тошкент оқшоми»га бизнинг корхонамизда талаб катта. Шунинг учун ҳам кўпчилик ишчиларимиз ана шу илтимос билан бизга мурожаат этишди. Завод маъмурияти ва партия ташкилоти бу таклифни қўллаб-қувватлашди. Шу боисдан юқоридаги қарор бир овоздан қабул қилинди.

Касаба уюшмаси хазинасидан қайси миқдорда пул тўланади, деб берган саволингизга жавоб шуки, агар «Оқшом»нинг ҳозирги обуна нархи 8 сўм 92 тийин бўлса, шунга келгуси йил қўшиладиган 9 сўм 48 тийин бизнинг ташкилотимиз ҳисобидан берилади.

ИЖОДИЙ ҲАМКОРЛИК

⊙ «ФЕНИКС» фирмаси шаҳримизда жўшқин фаолият кўрсатаётган ижодий марказлардан бирига айланиб қолди. Ҳозир унинг ихтиёрида ўндан ортиқ турли тўгараклар ишлаб турибди.

«Гулдаста» деб аталган овоз ёзиш студияси ҳам фирма ташаббуси билан ташкил топди. Қисқа вақт ичида унинг ходимлари томонидан талайгина жозибали қўшиқ ва куйлар ёзиб олинди.

Мусиқа шинавандалари эътиборига тушган бу ижодий жамоа «Узбекфильм» киностудияси билан яқин ҳамкорлик ўрнатди. Бадиий фильмларни яратишда мазкур ижодий алоқа қўл келади.

• Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар • Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар • Янгиликлар • Воқеалар • Шарҳлар

Янгиликлар билан «Тошкент оқшоми» ва ЎзТАГ мухбирлари таништиришди

Иқтисодий мавзуда

Корхоналар бозор иқтисодиётига шайми?

СССР Олий Советининг тўртинчи сессиясида мамлакат миқёсида бозор иқтисодиётига ўтиш масаласи муҳокама этилмоқда. М. С. Горбачевнинг ана шу сессияда сўзлаган нутқида бу масаланинг моҳияти аниқ-равшан кўрсатиб берилди. Жумладан унда ҳаққоний таъкидланганидек, биз ўз вақтида давлат мулкининг ялпи ҳукмронлиги ва унинг якка ҳокимлик ҳолати билан боғлиқ бўлган барча салбий оқибатларини бартараф этишни ислоҳотнинг бош вазифаси қилиб қўйдик. Биз ўша вақтдаёқ мулкчилик муносабатларини ўзгартириш зарурлигини тушуниб олган эдик. Шу орқали иқтисодий турмушнинг янги шаклларига, жамиятда, иқтисодиётда ишлаб чиқарувчи инсоннинг янги ҳолатига чиқиб олиш зарурлигини тушуниб етдик. Бошқача қилиб айтганда, иқтисодиётга давлат тасарруфларидан чиқариш ҳамда давлат ва акционерлик корхоналари, ширкатлар ва ижара асосида ишловчи корхоналар тенг ҳуқуқли субъект сифатида ҳаракат қиладиган аралаш иқтисодиётга чиқиб олиш йўлидан боришимиз лозим. Маълум миқёсда хусусий корхоналар ҳам бўлиши керак. Биз социалистик инқилобнинг туб масаласини ҳал қилишни, инсоннинг ишлаб чиқариш воситаларидан, мулкдан бегоналашиб қолганини бартараф этишни мулкчиликнинг хилма-хил шаклларига ўтиш билан боғламоқдамиз, шу йўл билан социализмни одамларнинг хусусий манфаатлари билан бирлаштирамиз. Аслида биз «Фабрика ва заводлар — ишчиларга, ер — деҳқонларга» шиорига қайтмоқдамиз.

Айни шулар орқали биз одамларнинг ташаббускорлигига, уларнинг меҳнат фаолиятига, омилкорлигига қудратли омил бахш этиб, фан ва техника ютуқларидан фойдаланиш учун кенг имкониятлар очиб, мамлакат иқтисодий тараққиётининг янги жўшқин даврига чиқиб олишни истаймиз.

Бозор иқтисодиётининг ушбу моҳиятини оқшомхонларга тушунтириб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Хўш шундай экан, шаҳримиз корхоналари бу муҳим ишга шайми? Мустақил ишлай олишадими? Ёки олма пиш, оғзимга туш, деб яна «юқори»дан қандайдир кўрсатма кутишяптими? Эскича ёндашувлардан дадил воз кечиш палласи кирмоқдаку.

Ҳозир шаҳарда 240 та корхона ва ташкилот даромадни нормативлар асосида тақсимлашга асосланган хўжалик ҳисобининг иккинчи усулида ишламоқда. Тўғри, нарвоннинг тепасига бирдан чиқиб бўлмайди. Ҳозир тўла хўжалик ҳисобига ўтганмиз. Аммо хўжалик юритишнинг янги усуллари ҳамма жойда ҳам мустақил иш тутганда бир хил самара беряпти, дейишга ҳали эрта. Масалан, тўла хўжалик ҳисобининг ана шу иккинчи усулига ўтган корхоналарда ташаббускорлик сезиляпти. Уларда иш бирмунча яхши бораётганини таъкидлаган ҳолда (даромад олиш бўйича саккиз ойлик режани улар 111,6 фоиз адо этишди) аммо унинг сояcида кун кўраётганлар ҳам борлигини пайқамаслик мумкин эмас. Жумладан 56 та ташкилот даромад олиш режасини уддалай олмаяпти. Уларга мустақиллик берилдию аммо ташаббускорлик, омилкорлик етишмаяпти. Улар биз кутган 7 миллион сўмдан зиёд даромадни бермадилар. Бунинг устига, яъни даромадни барбод қилганлик устига зарар кўраётган корхоналар раҳбарларининг бозор иқтисодиётига ўтилгандан кейин аҳволлари нима кечаркин?

Бу саволлар кишини ўйлантирмасдан қўймайди. Бундай корхона ва ташкилотлар битта-яримта бўлганда-ку унчалик кўп ташвиш чекмасак бўларди, аммо улар сони саноатда — 7 та, қурилишда — 13 та, таъминот, харид қилиш соҳасида — 2 та, алоқа соҳасида — битта, транспортда — 8 тадир. Жами 30 дан зиёд корхона ва ташкилотнинг зарар кўраётгани ҳозирданоқ уларнинг иқтисодий инқирозидан дарак бермайдими? Улар нимага умид боғламоқдалар ўзи?

«Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳақида, унинг илғор ишчилари тўғрисида тез-тез матбуот саҳифаларида ёзиляпти, пешқадамларнинг суратлари чоп этилмоқда. Бироқ бу битта-иккита, яъни бармоқ билан санарли ҳол. Келинг, шу йилнинг ўтган ойларида бу бирлашманинг энг асосий иш мезони — даромад олиш кўрсаткичига назар ташлайлик. Улар мўлжалдагидан ўн-йигирма минг сўм эмас, нақ 280 минг сўм кам даромад қилганлар. Ахир, шу суръат, ишга шундай ёндошиш билан бозор иқтисодиётига чиқиб бўладими? Чиққанда ҳам дурустроқ самарага эришиб бўладими? Худди шундай аҳволни «Ташгипрогор» институтида, Тошкент зонал лойиҳалаш илмий-текшириш синов институтида, «Средазэнергомонтаж»нинг монтаж бошқармаси участкасида, «Узгипротяжпром» институти ҳамда «Узавторемонт» ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам кўриш мумкин. Бу, албатта, ачинарли ҳол.

Юқорида айтиб ўтганимиздек, беш қўл баравар эмас. Умуман шаҳримиз саноат корхоналарининг ўтган ойларда асосан «юк»ни тортишга муваффақ бўлаётгани бизга таскин бериб туради. Саноат бўйича фойда олиш режаси 104,7 фоизга адо этилди. Аммо шу йилнинг ўтган ойларида бултурги йилнинг шу даврига нисбатан фойда олиш кўпайиш ўрнига 3,6 фоизга камайди. Айниқса Бектемир ва Куйбишев районларида бу борада аҳвол ёмон: улар фойда олиш топшириқларини уддалай олмаяпти.

Экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмаси Куйбишев районидаги йирик корхоналардан бири ҳисобланади. Аммо у районнинг кўпроқ «юки»ни тортиш ўрнига бир миллион 368 минг сўмлик кам фойда берди. «Промстройиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмаси эса сендан орқада қолсам, қулоғимни кесаман, қабилида иш тутяпти: у бир миллион 395 минг сўмлик кам фойда берди. «Ташэлектромаш», ёғ-мой комбинати, лак-бўёқ заводлари ҳам ҳар қайсиси ярим миллион сўмдан зиёд фойдани қўлга кирита олмади.

Саноат корхоналарига қараганда транспорт корхоналарининг жамоалари бирмунча силжишга эришдилар. Улар ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 16 миллион сўмга яқин кўп фойда олишга муваффақ бўлдилар.

Тошкент шаҳрининг корхона ва ташкилотлари ҳаммаси бўлиб 640,6 миллион сўм фойда олишди. Бу етти ойлик режадан 54,5 миллион сўм кўпдир. Ёки бу борадаги режа 9 фоиздан зиёд қилиб адо этилганни дуруст. Аммо барибир ўтган йилга таққослайдиган бўлсак, 20,7 миллион сўм фойда кам олинганини кўрамиз.

Давлат корхоналари ва ташкилотларининг ўзлари кўраётган фойдадан тўловлари миқдори ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 17,1 фоизга ошди.

Биз корхоналар фаолиятига биргина асосий мезон билан — уларнинг даромад ва фойда олишлари қай аҳволдагига қараб назар ташладик ва баҳоладик. Тўғри, уларда бошқа иқтисодий кўрсаткичлар эҳтимол яхшидир. Аммо фойда ва даромад корхона фаолиятининг ўзак-ўзагини ташкил этишини унутмайлик.

Иккинчидан, бозор иқтисодиётига ўтиш аввалги маъмурий-буйруқбозлик усулига қатъий барҳам беришни, мустақил фикр юрита билишни тақозо этади. СССР Олий Совети сессиясида айтиб ўтилганидек, ҳамма нарсани давлат мулкига айлантириш эмас, балки ишлаб чиқарувчиларнинг эркин уюшмалари, акционерлик жамиятлари, матлубот кооперациялари, ижарачилар бирлашмалари тузиш йўли билан ишлаб чиқариш чинакамига умумлаштирилмоқчи. Табиийки, бунда ҳар бир жамоа, ишчи юқори унум ва маҳорат билан ишлаши лозим, акс ҳолда у бозор рақобатига бардош бериши қийин. Бозор иқтисодиёти меҳнатга яраша кўп ҳақ олишни, ижодкорлик ва ташаббускорликни таъминлаши кутилмоқда, у самарали меҳнат ҳар томонлама рағбатлантириладиган давр бўлади. Шу сабабли бу ишга чўчимасдан қараш, аммо айни пайтда уни жуда содда тадбир деб ҳам ўйламаслик керак. Бу иш унга пухта тайёргарлик кўришни, ҳамма томонини етти ўйлаб бир кесишни тақозо этади.

Ҳ. ИКРОМОВ.

МЕҲНАТДАН ОБРЎ ТОПАЁТГАНЛАР

Шаҳримизда юзлаб эмас, минглаб касб эгалари меҳнат қилмоқдалар десак асло муболаға бўлмайди. Ҳақиқатан ҳам қайси корхонага кирманг, қайси ташкилотда бўлманг, касбнинг саноғи йўқдек туюлади. Биргина маиший металл буюмларини таъмирлаш ишлаб чиқариш бирлашмасида бунга гувоҳ бўлиш мумкин. Бу ерда касбнинг катта-кичиги бўлмаслигига яна бир бор ишонч ҳосил қиласан, киши. «Майда-чуйда» буюмлар бу ерда сероб, аммо қўли гул ишчилар шундай буюмлар тайёрлашадики, айниқса уй бекаларига бу рўзғор буюмларининг манзур бўлиши қувонтиради. Муқаддас Раҳматова (чапдан), Светлана Степанова, Нина Якушева (бригадир) ва Гулойша Тожибоевалар оддийгина парда осгичларни тайёрлашади. Кўриб турганингиздек улар ўз ишларидан мамнунлар.

Тошкентдаги фурнитура ва пластмасса буюмлари заводи жамоаси ўртасида ҳам ўз ишининг фидойилари кўп. Меҳнатдан бахтини топаётганлар ичида чорак асрдан зиёд вақтдан бери электр пайвандчилик қилиб келаётган Шавкат Тоиров ҳам бор. Уни корхонанинг энг яхши ишчиларидан деб таърифлашади. Бунга у ҳалол ва фидокорона меҳнати эвазига эришган. Шундай фидойиларимиз ҳамиша бор бўлишсин!

Т. Каримов суратлари.

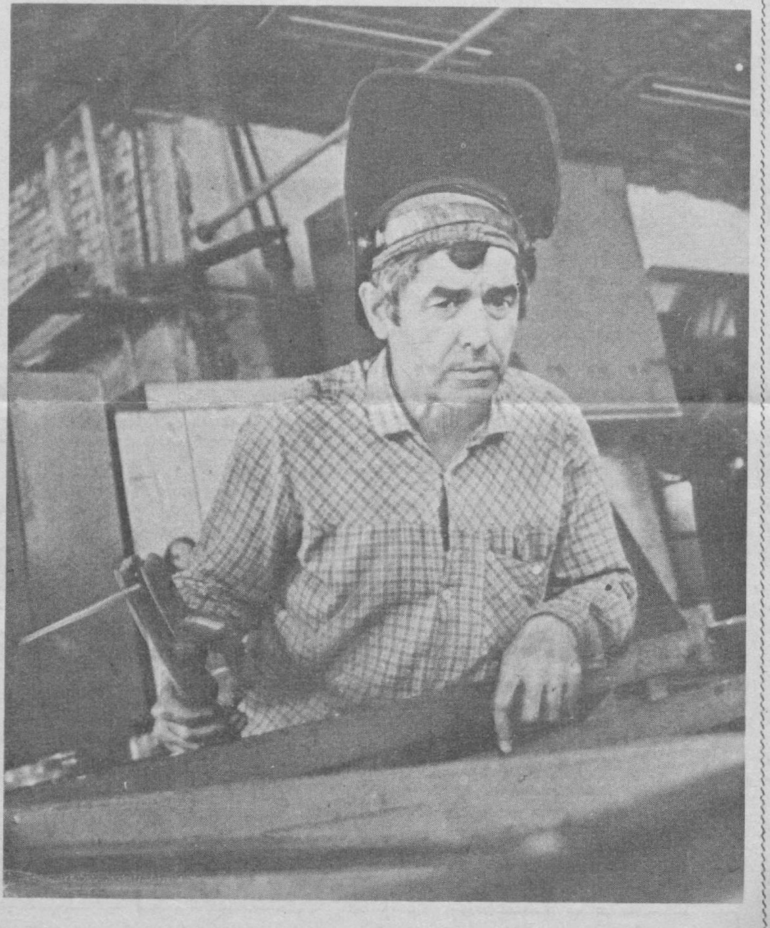

Ҳар фаслнинг ўз гашти бўлганидек, кириб келган олтин кузнинг ҳам ўзгача файзу тароватн бор. Деҳқон қўли билан етиштирилган дала неъматларини йиғиб-териб оладиган айни пайти. Сезган бўлсангиз гап сабзавот ва меваларни йиғиштириб олиш ҳақида бормоқда. Йиғиштириб олишгаку ишчи кучи топилиб, имкони бўлар-а, лекин уни қишга асраш ҳам биринчи галдаги вазифада.

... Устига катта-катта юк ортилган «КамАЗ» машиналари пойтахтимизнинг 2-сабзавот ва мева сақлаш комбинати дарвозасидан бетўхтов кириб келмоқда. Комбинатдан чиқиб келаётган машиналар орасида юксизининг ўзи йўқ. Негаки шу ернинг ўзиданоқ баъзи турдаги мевалар шаҳарнинг Сергели ва бошқа районларига ортиб жўнатилмоқда. Қолган қисми асраш учун совуқхоналарга киритиб қўйилади.

Озиқ-овқат дастури бўғинлари

Қўлласа арзийди

Афсуски, бу маҳсулотларнинг кўзланганининг ҳаммаси ҳам сақлаб қўйиш даражасида бўлмайди. Сабзавот ва меваларнинг жуда кўп хили, айниқса, помидорлар комбинатга аянчли аҳволда келтирилади. Пойтахт вилоятининг Ўрта Чирчиқ, Оҳангарон, Бўка ва бошқа районларининг кўпгина хўжаликларидан юборилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари талаб даражасида эмас. Сархилланмаган мева, сабзавот ичида ҳар хили бор, эзилганини харидор албатта олмайди, омборга келтирилса чириб кетади. Нима қилса бўлади? Аввалги йиллари шаҳардаги бошқа омборхоналар сингари маҳсулот яхши-ёмонга сархиллаб олинарди. Сотишга ҳам, сақлашга ҳам ярамайдигани моллар учун ем қилиб юбориларди. Табиийки, чиқитга жуда кўп қисми чиқиб кетади. Ҳозир комбинатда бунинг бошқа бир йўлини ўйлаб топдилар. Комбинат мутахассислари хўжалик усули билан сабзавот ва меваларни қайта ишлайдиган технологик қурилмани ишга туширишди. Яъни чиқиндисиз технология вужудга келди. Мосламанинг диққатга сазовор томонларидан яна бири помидор шарбатини тайёрлашга ҳам мослаштирилган. Бунинг учун аввало маҳсулот яхшилаб ювилади, сархилланади. Ёпиқ шаклдаги махсус мосламада пўстлоғи олиб ташланади. Сўнгра у юқори босим билан аниқ бир температурага қўйилади.

— Мавсум бошидан бери, — дейди консервалаш ва қайта ишлаб чиқариш цехининг бошлиғи Виталий Якунин, — кичик жамоамиз 10 тонна томат пастасини, уч литрлик идишдан саккиз мингта томат шарбатини, икки мингта баллонда эса олхўри шарбатини қайта ишлаб берди. Шунингдек, 800 та уч литрлик баллонга жойлаштирилган олма ва олхўрининг мураббо маҳсулотлари конфет ва карамель ширинликларини тайёрлаш учун «Ўртоқ» қандолат фабрикасига жўнатилди. Улардан яна бир қисми мевали музқаймоқ тайёрлаш учун юборилди. Комбинат аҳли қиш учун 40 тонна бодринг тузлаб қўйди. Йўқ, бодрингни илгаригидек усулда тайёрлашмади. Маълумки, авваллари бодринг маҳсулоти ўнлаб катта бочкаларга тузлаб қўйиларди. Уни тайёрлаш учун ҳам сифати яхши, пишиқ ёғоч керак бўларди. Энг асосийси уни ясашни ҳам билиш керак, акс ҳолда бир неча кунга етмай сув бўлиб оқиб кетиши мумкин. Бунинг устига юк ташиш воситаларига ортиб, кейин туширишнинг ўзи бўлмасди.

Комбинат ихтирочилари бунинг йўлини топгандек бўлдилар. Бодрингларни ўз ҳолича тузлаб... ёғоч яшчикларга жойлаштиришди.

Бундай контейнер яшчиклар ортишга ҳам, туширишга ҳам қулай. Ҳозир ўнлаб контейнерлар ортиш учун комбинат омборнасига тайёрлаб қўйилди. Бодринглар сархиллаб олинган, ўртача тузланган, мазаси ҳам ёқимли. Мана яна шундай маҳсулот ортилган юк машинаси савдо дўконига яқинлашди. Бодринг маҳсулоти контейнердан тараларга туширилди. Бир зум ўтмай эса дўкон қаршисида одамларнинг навбати... Маҳсулот хуштаъм, кўриниши чиройли, баҳоси ҳам унча қиммат эмас.

— Бу каби янги қувватлардан фойдаланиш, — дейди комбинат директори Латиф Олимжонов, — жамоамизга 20 минг сўм соф фойда келтирди. Бу йилги мавсумда биз 85 минг сўмлик 360 тонна сабзавот ва мевани қайта ишладик. Олдимизда эса ишлаб чиқаришни таъмирлаш ва жиҳозлаш вазифаси турибди.

Қўлласа арзийдиган тажриба. Таажжуб, Тошкентнинг мавжуд сабзавот-мева сақлаш омборлари бу усулни нима учун қўлламас эканлар. Маҳсулотни чиқиндисиз қайта ишлаш усули фақат учтагина, яъни 2, 3-комбинат ва Ленин районига қарашли шундай омборда қўлланди, холос. Айтишларича, мослаштирилган поток линиялари йўқ эмиш. Кўп тармоқли оғир саноатимиз бу борада ёрдам берса бўлмасмикан? Очиғини айтиш керак, шаҳарнинг мазкур учта омборида амалга оширилган ибратли иш учун айтарли даражада кўп буюм керак бўлгани йўқ. Ахир бу маҳсулотларни бекордан-бекорга чириб кетишининг олдини олишдан ташқари икки миллиондан ошиқ ҳамшаҳарларимизни қиш мавсумида қишлоқ маҳсулотларини ейишига имкон яратади-ку!

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик тармоғига қарашли ягона Янгийўл тажриба-механика заводи ишлаб турибди. Корхона буюртмага мувофиқ турли ускуналар учун қисмлар тайёрлаб беради. Бироқ корхона қайта ишлаб чиқариш саноатидаги замонавий ускуналар учун эҳтиёт қисмларини етказиб бериш имконига эга эмас, бунга унинг моддий-техник қуввати ҳам етарлича эмас. Айни мана шу каби заводларни кичик корхоналар учун қисмлар тайёрлаб берадиган тармоқ қилиш вақти келмадимикан? Муаммонинг ўзиёқ остонадан ҳатлаб ўтиб ичкарида кутиб турган масалани кечиктирмай ҳал қилишни талаб этмоқда.

М. АВЕРИН.

Ҳам куласиз, ҳам куясиз

Таъбимиз хира бўлди

АСЛИДА шу куни тайёрагоҳга чиқмасам бўларкан. Чиқмасликнинг иложи ҳам йўқ эди-да. Шу куни Қирғизистоннинг Ўш областидан уйимизга яқин қариндошлар келишаётган эди. Дам олиш куни бўлгани учун барвақтроқ йўлга чиққан эканман. Тайёрагоҳга келиб соатга қарасам эндигина 8 бўлибди. Ҳали тайёра келишига роса 1 соату 12 минут вақт бор. Бемалол атрофни сайр қилиш мумкин. Бунинг устига шаҳримизнинг ҳусни бўлмиш бу жойда бўлмаганимгаям бир йилдан ошди.

Сентябрь яримлаб, олтин куз яқинлашгани учунми дарахтларнинг остлари сарғимтир барглар билан қопланган. Маҳаллий йўллар бўйлаб училадиган эски бино томон йўл олдим. Зиналар олдига яқинлашганимда кўзларимга ишонмай қолдим. Атроф турли чиқиндилар билан тўлиб-тошганди. Папирос қолдиқларидан тортиб, парча-парча қоғоз уюмларигача кўзга ташланади. Ичкарига кирдим. Милиция формасидаги бир киши стулда мудраб ўтирибди. Балки чанг-тўзондан бўлса керак чипта тешиклари олдида, газета дўкони, маъмурий эшиклар атрофида одамлар сийрак. Кечаси билан йиғиштирилмаган саҳн худди эгаси кўчиб кетган уйни эслатади.

Рўзнома ва ойномалар сотувчи дўкон олдига яқинлашдим.

— Рўзномаларнинг янги сонларидан берсангиз?

— «Тошкент оқшоми»дан бошқаси йўқ.

— Нега?

— Бизга почтани кечикиброқ олиб келишади. Айниқса дам олиш кунлари.

Ҳовлига чиқдим. Йўлкага сув тошиб кетибди. Одамлар ундан аранг нари-бери ўтиб туришибди. Бироз юқорироқда икки киши кўкатлар устида ухлаб ётибди. Ўтиргичлар ва чиқиш йўлкалари, одамлар билан гавжум. Ҳовлига ҳам яқин ўртада супурги тегмаган кўринади. Ширин суҳбатлашиб ўтирган ўрта ёшлардаги аёл ва эркак киши томон яқинлашамиз. Ўзимизни таништириб уларга савол билан мурожаат этдик.

— Қаерга учаяпсизлар?

— Душанбедан келганмиз. Қариндошларимизни кўриб қайтиб кетаяпмиз.

— Таассуротларингиз билан ўртоқлашсангиз.

— Тошкент янада ёшариб кетибди. Лекин тайёрагоҳдаги тартибсизликлар бизларни лол қолдирди. Ахир бу ер шаҳарнинг кўзи-я! Шундай меҳмоннавоз даргоҳни бу даражада ташлаб қўйилиши ақлга сиғмайди. Олдинлари ҳам шаҳрингизда кўп бўлганмиз. Тайёрагоҳдаги озодагарчиликлардан кўнглимиз яйрарди. Энди эса...

Балки эски бино қаровсиз қолдирилгандир? Бошқа пойтахт шаҳарларига йўл олувчилар кириб чиқаётган марказий бино тартиблидир, деган фикрда у томон юрдик. Йўлкани супураётган бир фаррошга дуч келдик. У атрофни чангитиб супурар, ўтган-кетганлар билан мутлақо иши йўқ эди. Йўлакда яхшигина кийиниб олган бир йигит тиламчилик қилиб ўтирибди. Олдидаги рўмолчада бир сиқим чақа ва кумуш тангалар. Қўлидаги «Опал» маркали сигаретини мириқиб тутатаяпти.

— Ўтиришини қара-ю, чеқаётган сигаретини қара. Устидаги костюм ҳам бизда йўқ. Шу ҳам тиламчими энди, — дейишади йўлакдан ўтиб бораётганлар.

Янги бинонинг зинадан кўтарилишида иккинчи қаватига қўйилган ахлат яшчигининг ичи ва ташқариси қуюқ тутун билан қопланган. Кимдир ахлат уюмини ёқиб юборибди шекилли. Бу ердан ўтиб бораётганлар оғиз-бурунларини беркитиб олишган.

Бинонинг ичкариси ҳар қалай эскисидан фарқ қилади. Баъзи жойларда майда-чуйда қолдиқлар кўзга ташланади. Кўчага чиқдик. Биринчи қаватдаги эшик олдини гулчилар ўз бозорларига айлантириб олишибди. Албатта гул яхши, агар унинг бир бойламини мўлжалдаги нархда сотиб олиб азиз меҳмонингни қўлига тутқазсанг. Лекин нархи осмонда. Шаҳримиз гул бозорларидан икки сўм ёки уч сўмга харид қилинадиган бир даста гулнинг баҳоси бу ерда 5 — 6 сўм. Атрофда яна тартибсизлик ҳукмрон. Бирдан кўзимиз икки чет элликка тушди. Улар нимадандир норози қиёфада бурунларини жийириб бораяпти. Албатта бу тартибсизлик белгиси бўлса ажаб эмас.

Ва ниҳоят тайёрагоҳга сафаримиз тугади. Меҳмонларни омон-эсон қаршиладик. Уларда нотўғри фикр уйғотмаслик учун (балки дам олиш куни бўлгани учун фаррошлар уйларида бафуржа ҳордиқ чиқариб, кейин ишга чиқишар) меҳмонларни такси тўхташ жойига бошладик. Афсус, бу ерда ҳам дилхираликка учрадик. Бирдан бизга ҳолис хизмат кўрсатувчилар кўпайиб қолди.

— Қаерга борасизлар?

— Юнусободнинг иккинчи даҳасига.

— Уч киши экансизлар, 15 сўм берасизлар.

«Йўқ», деб оёқни тираб олдик.

— Хўб, 14 сўм, боринг сиз учун 13 сўм.

Энди йигит асабийлаша бошлади:

— Ўлгудек қурумсоқ экансизларда ўзи. Одам ҳам шунақа бўладими?

Дарҳақиқат, одам ҳам шунақа бўладими? 4 сўмлик йўлга 11 сўм ортиқча сўрайдими? Бу нима, виждонсизликми ёки кўзингга қараб туриб қаллоблик қилишми?

Хуллас, шу куни Шарқ дарвозаси бўлмиш тайёрагоҳдан таъбимиз тирриқ бўлиб қайтдик.

М. КОМИЛЖОНОВ.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

Камида уч тилни билиш керак

⊙ БЕРН. Швейцария парламентининг аъзолари парталарга ўтириб, чет тилларни ўрганиш билан жиддий шуғулланишларига тўғри келади. Ҳар ҳолда улар камида немис, француз ва итальян тилларини яхши билишлари керак. Ретороман тили билан бир қаторда улар Швейцарияда расмий тил ҳисобланади. Давлат арбобларини ўқитишга тегишли маблағ ажратган мамлакат ҳукумати ана шундай қарорга келди.

Тилларни ўрганиш зарурати шу нарса тақозо этмоқдаки, Швейцария кўп тилли мамлакат бўлиб, парламент депутатлари қарор топган анъанага мувофиқ одатда она тилида сўзлайдилар. Лекин амалда парламент аъзоларининг ҳаммаси ҳам бир-бирини тушунавермайди. Уларнинг билимлари кўпинча ресторанда қовурилган картошкадан иборат машҳур миллий таом «решти»ни буюриш билан чекланади (таомнинг немисча номи шундай), она тилидан бошқа тилларда гаплаша олмайдиган кишиларни ҳам «Решти» деб аташади.

Депутат камида уч тилни билиши керак, деб ҳисоблашади швейцария социал — демократик партиясининг вакиллари. Тегишли таклифни шу партия вакиллари киритишди, уни ҳукумат қўллаб-қувватлади. Ўқитиш учун ажратилган давлат маблағи парламентнинг ҳар бир аъзоси хусусий муаллимда 20 соат дарс олиши учун етиши керак. Фақат ресторан хизматчилари билан муомала қилиш учун эмас, балки парламент ишида фаол иштирок этишга имкон берадиган даражада тилни ўрганиш учун 20 соатлик курс етарли деб ҳисобланмоқда.

Канада олимларининг хулосалари

⊙ ОТТАВА. Саскачеван вилоятидаги университет тадқиқотчилари сигарета чекиш эркакларга нисбатан аёлларнинг ўпкасини кучлироқ ва тезроқ шикастлашини аниқладилар. Доктор Ю Чен Канада врачлари қироллик коллежининг йиллик йиғилишида ана шу холосалар ҳақида ахборот бериб, аниқланган фактлар ташвиш туғдираётганлигини, чунки чекувчилар қаторига аёллар тобора кўпроқ қўшилаётганлигини айтди. Ўпканинг эмфизема, бронхит, рак каби касалликлари, чекиш билан боғлиқлиги кўпдан маълум.

Тадқиқотчилар 25 ёшдан 59 ёшгача бўлган 1000 дан ортиқ эркак ва аёлни текшириш асосида шундай хулосага келдилар. Бундай текшириш Саскачеван вилоятининг қишлоқ районларидан бирида 1977 йилдаёқ бошланган эди.

Аёлларда ўпканинг шикастланиши жараёни нима учун тезроқ боришини мутахассислар ҳозирча изоҳлаб бера олмайдилар. Баъзи мутахассислар бунинг сабаби гармонал ёки генетик тусда бўлса керак, деб тахмин қилмоқдалар. Бошқалар эса аёллар ўпкасида ҳаво ўтадиган шохобчалар эркаклардагига нисбатан анча тор, шунинг учун ҳам ҳаво йўллари тезда тўсилиб қолади, деган фикрни айтмоқдалар.

⊙ Мана шу «шоҳона» либос Парижда бўлиб ўтган модалар кўригида намойиш этилган.

ЕПА—ТАСС сурати.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

Тил тўғрисидаги Қонун—амалда

МУҚАДДАС БУРЧИМИЗ

МАЪЛУМКИ, 1989 йил октябрь ойида халқимиз орзиқиб кутган воқеа рўй берди, яъни ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилди. Бу халқимизнинг қайта қуриш даврида эришган энг катта ютуғидир. Мана, Қонун қабул қилинганига ҳам ўн бир ой бўляпти. Ҳақли савол туғилади: ўтган давр мобайнида халқимизнинг Қонун қабул қилиниши билан боғлиқ бўлган ишончлари оқландими, орзу-умидлари рўёбга чиқаяптими?

Очиқ айтиш керак, Ўзбекистон ССР Давлат тили ҳақидаги Қонун ҳаётга жудаям сусткашлик билан тадбиқ этилмоқда. Масалан, яқинда зарурат юзасидан Шимолий темир йўл вокзали ёнида жойлашган олдиндан билет сотиш кассасига кирдим. Бутун жумҳурият аҳолисига хизмат кўрсатадиган шундай катта даргоҳда бирорта ҳам ўзбекча атамани, жадвални ахтариб тополмадим. Жумладан, ҳеч бир кассада маҳаллий миллатга мансуб кишини кўрмадим.

Жанубий вокзалда йўловчиларга эшиттирилаётган эълонлар қайси тилда гапирилаётганига қулоқ солиб ҳам ҳафсалам пир бўлди. Бирор марта эълон ўзбек тилида эшиттирилмади.

Қонуннинг 24-моддасининг 1-бандида майдонлар, кўчалар, бекатларнинг номлари ягона миллий шаклда берилади, деб қайд этилган. Ҳанузгача шу модда бўйича кўзга кўринарли иш қилингани йўқ, қилингани ҳам асосан икки тилда — ҳам ўзбек, ҳам рус тилида такрорланган. Бу айниқса, кўчаларнинг номларини ёзишда кўзга ташланмоқда. Бундай ҳоллар ҳақли равишда одамларда норозилик, қониқмаслик туйғусини туғдирмоқда. 4-модданинг II-бандида таъкидланганидек, хизмат кўрсатиш соҳасида ишловчи шахсларга ўзбек тилини ўрганишга 8 йил, 24-модданинг амалга оширилишига 3 йил муддат берилган-ку, нега биз муддатидан олдин ундай эмас, бундай бўлиши керак деб талаб қилаяпмиз, — деган мазмунда эътирозлар ҳам бўлиши мумкин.

Гап шундаки, агар Қонун, эътибор берилиб ўқилса 4-модда 8 йил, 24-модда 3 йил давомида амалга ошиши зарур, дейилган. Демак, ўзгаришлар Қонун кучга кирган кунидан бошлаб, аста-секин рўй бериши керак, балки 3-8 йилдан кейин эмас. Бундан ташқари, халқимиз қалбида умидбахш туйғулар кундан-кунга ривожланиб бормоғи лозим, шундагина Қонуннинг қоғозда қолиб кетмаслигига кафолат беришимиз мумкин.

Ҳўш, нима сабабдан Қонуннинг ҳаётга тадбиқ этилиши бу қадар суст кечмоқда?

Биринчидан, биз узоқ йиллар ўзбек тилига давлат тили мақоми бериш тўғрисида тортишдик, баҳс юритдик, лекин ўзбек тили давлат тили бўлганидан кейин, уни турмушимизга жорий қилиш учун талаб этиладиган моддий замин яратишга яхши эътибор бермадик.

Иккинчидан, бизда узоқ йиллар давомида шаклланиб келган «ўзи бўларчилик кайфияти» ҳозир ҳам бутун вужудимизни қамраб олган.

Учинчидан, ўз она тилимизни яхши билмаслигимиз ва тилимизга паст назар билан қаровчи баъзи ўртоқларнинг мавжудлигидир. Мана шу омиллар Қонуннинг жорий этилишига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Юқоридаги салбий омилларни бартараф этиш зарур, яъни ўзбек тилида қисқа вақт ичида кўплаб дарсликлар, уни ўрганишга ёрдам берадиган қўлланмалар ва ўзбек тили бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрланмоғи керак. Биз, ўзбек тилини турмушга жорий этишнинг ҳуқуқий механизмини «Ўзбекистон ССР Давлат тили ҳақида» Қонун билан вужудга келтирдик. Эндиги вазифамиз, ўзбек тилининг обрўсини ошириш, уни турмушга чуқурроқ сингдириб бориш учун маънавий замин яратишдир. Яъни, ҳар биримиз ўз она тилимизни чуқурроқ ўрганайлик ва унинг гўзаллигини намоён қилишга интилайлик.

Биз жуда кўп яхши қонунлар қабул қилганмиз. лекин уларнинг ҳаммаси ҳам амалга ошгани йўқ, кўплари қоғозда қолиб кетган. Шунинг учун, она тилимиз ҳақидаги Қонунни турмушимизга тўла жорий этиш нафақат тил комиссиясининг иши, балки ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир.

Одилбек ҲАМРОЕВ,
Халқлар дўстлиги орденли Тошкент халқ хўжалиги олийгоҳи сиёсий иқтисод кафедрасининг ўқитувчиси.

Маданият янгиликлари

ЯНА ХИТОЙ САНЪАТИ

Ёғочга ўзига хос услубда, сайқал берадиган Хитой ўймакорларининг асарлари бутун дунёга донг таратган. Давр ўтиши билан уларнинг кўпгина асарлари сақланиб, бизгача етиб келган. Уларнинг баъзилари Ўзбекистон давлат санъат музейида очилган кўргазмага қўйилган. Будда афсоналари асосида яратилган ажойиб буюмлар, нақш солинган сандиқ ва хонтахталар ана шу кўргазмадан ўрин олган бўлиб, уларга денгиз тўлқинларининг қабариқ тасвири туширилган, нилуфар гуллари билан безатилган. Буюк князь Н. К. Романовнинг Тошкент саройидаги хобхонасини қачонлардир безаган хилма-хил ёғочдан ишланган каравотга фил суяклари кўзни қамаштирадиган даражада моҳирлик билан қадалган. Бундай ғаройиб буюм муаллифининг номи ҳалигача номаълум, лекин ашёнинг баъзи қисмлари, ёнғоқ чақаётган олмахон тасвирига қараганда, мутахассисларнинг тахминларига кўра, у кедр ўрмонлари жойлашган манчжуриялик бўлса керак.

Бу йил Тошкент музейи Хитойга бағишланган бутун бир туркум кўргазмаларни ташкил этди. Бадиий анъаналарга бой мамлакатнинг тасвирий ва амалий манзарали санъатининг турли мактаблари хусусида тўлароқ тасаввур пайдо қилиш ана шу кўргазмаларни ўтказишдан кўзда тутилган мақсаддир. Бисотдаги ва жамғармалардаги рангтасвир, ҳайкалтарошлик асарлари томошабинларга тақдим этилганди. XVI — XIX асрлар Хитой чиниси, фил суягидан ясалган буюмларнинг кўргазмалари катта муваффақият қозонди.

(ЎзТАГ).

ЖОЙ номлари ўтмиш тарихи, маданияти, ҳунармандчилиги, ўша ер қурилиши, тузилиши, юзаси ҳақида маълумот берувчи ҳужжатдир. Икки минг йиллик тарихга эга бўлган Тошкентдаги жой номлари ҳам мана шундай қимматга эга. Аммо бу номлар яқин 40 йиллар ичида бутун маҳаллий аҳоли хотирасидан ўчириб ташлана бошлади. Бунинг турли сабаблари бор эди: булар 50-йиллардан Тошкентнинг, айниқса, ғарбий, жанубий-ғарбий, шарқи-жануб ва шарқ қисмлари, улар атрофидаги қишлоқлар қайта қурилиши билан, шаҳарнинг кенгайиши, тарихий номлар атоқли кишилар номлари билан алмаштирилиши ва кўплари ўрнини рамз номлар ола бориши ҳисобланади.

Тарихий номларни белгилашда маъмуриятчилик роль ўйнамаган. Улар ўша ернинг ижтимоий ҳаёти билан боғлиқ ҳолда, муҳим белгисига қараб, тарихий ҳодисалардан келиб чиқиб ёки нимасинидир эслаб кишилар томонидан номланиб кетилар эди. Тарихда ҳам шахс билдирувчи жой номлари бўлган, яъни Юнусобод, Назарбек, Шайхан Тоҳир, Ниёзбек, Миробод каби. Бироқ булар маъмурият буйруғи билан белгиланмаган. Шу номли кишилар ўз даврида ўша ерга асос солган ёки ободончилиги учун маблағ сарфлаган, бошчилик қилган шахслардир. Шунинг учун фуқаро ўша жойни эгаси номи билан атаган.

Кўча сўзи эса ўзи ўзбекчадир. Проезд сўзи русча бўлиб, ҳақиқатда ўзбекча варианти йўқ. Лекин унинг ўрнида ўтма, ўтув, белкўча каби сўзлардан бирини қўллаш мумкин. Шаҳар районларга бўлинган, районларда эса бир ва ундан ортиқ массивлар мавжуд. Улар таркибида бир қанчадан кварталлар бўлади. Ҳозир район сўзи ўрнида ноҳия сўзи қўлланаяпти. Бироқ ноҳия сўзи тарихда биз қўллаган тушунчада қўлланган эмас ва у арабча сўз бўлиб, заповедник маъносини беради. Тарихда «район» тушунчасида туман сўзи қўлланган. Бу сўз ўн мингни билдирувчи сондан олинган. Ўша вақтда ҳам ҳар туманда ўн минг киши яшаган эмас. Унинг ҳар биридан ўн минг жангчи олинган. Албатта, бу маъно ҳозир сақланмаган, лекин анъанага кўра туман сўзини тирилтириш ва қўллаш яхшироқ бўлади. Бунинг устига у соф ўзбекча. Массив сўзи ўрнида эса 30-йилларда шаҳарча сўзи қўлланар эди ва ҳозир ҳам уни қўллаш тушунарли ва айни муддаодир. Квартал сўзи ҳам ўрам сўзи билан алмаштирилса. Район сўзи тарихан даҳа деб юритилганини, Тошкент эса Шайхан Тоҳир, Себзор, Бешёғоч, Кўкча даҳаларига бўлинганини ҳам ҳисобга олиш керак. Яъни район сўзи ўрнида асл туркийча туман сўзини ҳам, Тошкент тарихи ҳурмати учун даҳа сўзини ҳам қўллаш мумкин.

Тошкентнинг ҳозирги маъмурий бўлиниши ҳақида сўз юритадиган бўлсак, унинг қадимги тўрт даҳасини эсда тутиш ва номларини ҳам унутмаслик керак. Шу даҳалар ери ҳозирги Октябрь, С. Раҳимов, А. Икромов, Чилонзор район ерларига маълум даражада мос келади. Шуни эътиборда тутиб Шайхан Тоҳир, Себзор, Кўкча, Бешёғоч номларини даҳа номи сифатида қайта тиклаш жуда яхши бўлар эди. Бунда кейинги пайдо бўлган районлар, яъни даҳалар номланиб, улар ёнига қўшилиши Тошкентнинг қандай ва қаёққа томон кенгая борганини кўрсатиб турарди.

Мен даҳа номи амалдаги Фрунзе, Киров, Куйбишев, Ҳамза номлари бўлиши билан ҳеч келиша олмайман. Чунки уларнинг Тошкент тарихида тутган ўрни йўқ. Яна мен даҳалардан бирига Ленин номи берилишида ўйлаб кўрилиши керак эди, деган фикрдаман. Ленинга ҳурматимиз эса Намойишлар хиёбонидаги муҳташам ҳайкал билан жуда етарли ифодаланган. Даҳаларни номлаш учун, менимча; ўша даҳаларда тарихан мавжуд Миробод, Юнусобод, Қўйлиқ, Ракат, Мингўрик, Дарҳонариқ, Яланғоч каби жой номларидан фойдаланиш мақсадга мувофиқ бўлармиди? Яқингинада Тошкентга янги Назарбек даҳаси қўшилди. У Тошкент ёнгинасидаги Наримонов номли шаҳар типли жой ҳисобланарди. Уни Тошкентга қўшиб юборилар экан, эски Назарбек номини тиклаш маъқул кўринди. Чунки у Назарбек номи билан неча асрлардан бери таниқли қишлоқ бўлган. Масалага шундай ёндошиш илмий нуқтаи назардан ниҳоятда тўғри ҳисобланади.

Даҳалардаги шаҳарчалар шу ернинг қадимий номини тиклаган ҳолда аталгани маъқул. Масалан, ҳозирги Калинин массиви деб аталган жой қадим Хирмонтепа номи билан танилган. У ер Тошкентни боқиб турган боғ-роғлардан бири ва хирмон қилинадиган жой эди. Шунинг учун у ер Хирмонтепа шаҳарчаси деб аталса, Тошкентнинг янги шу қисми қадимда қандай жой эканлигини эслатиб туради. Шифокорлар шаҳарчаси номини эса Ибн Сино шаҳарчаси деб аташ чиройлироқ чиқади, чунки бу ҳам Ибн Синога бўлган ҳурмат, ҳам ундан «шифокорлар» маъноси англашиларли бўлади. Ибн Сино номи Калинин массиви номи ўрнига яқинда алмаштирилди. Бироқ бу Ибн Сино деб аталиши учун мос эмас.

Кейинги йилларда Тошкентда кўплаб «квартал» номи билан аталувчи турар жой бинолари шакл топмоқда ва улар сони кўпайиб бормоқда. Бу бинолар гуруҳини бошқаларидан тўрт томонида катта кўчалар кесиб ўтганлиги ажралиб туради, яъни катта кўчалар билан ўралган бўлади. Шунга кўра мен шаҳарнинг бу бўлакларини ўрам дейишни тавсия этдим. Қизиғи шуки, Тошкент шаҳридаги бу ўрамлар номсиз бўлиб, рақамлар орқали белгиланади: Ц-1, Ц-17, Ц-24 каби. Аввало бу Ц ҳарфи ўзбек сўзидан қисқартиб олинган эмас ва ҳеч нарсани билдирмайди. Бунинг устига рақамлар ҳам маълум тартибда берилган эмас. Унинг ўрнига бу ўрамлар шу ердаги қадимий жой номлари билан аталса, ҳам шаҳар жойлари номланиш характери учун, ҳам эсда қолдириш учун, ҳам тарих учун аҳамияти бор эди. Масалан, Ц-13, Ц-14, Ц-15, Ц-16 ўрамларини қайта қурилишгача бўлган Қошиқчилик, Дероз, Жаркўча, Қоратут деган маҳалла номлари билан аташ керак. Шунга ўхшаш рақам билан белгиланган қатор ўрамлар борки, яқин ўтмишгача улар ўрнида Шокингузар, Тахтапул, Лайлактепа, Каттабоғ, Йўлайриқ, Подахона, Қашқармаҳалла, Отчопар, Отбозор, Чархчилик, Пичоқчилик, Лайлакобод, Баландмачит, Ғишткўприк, Чигитбоши, Тегирмонбоши номлари билан аталган гузарлар, майдонлар, бозорлар, маҳаллалар бўлган эди. Айниқса, маҳалла номлари ўша маҳаллада кенг тарқалган касб-ҳунар номи билан боғлиқ бўлиб, Тошкентнинг қадимий ижтимоий ҳаётини кўрсатиб туради. Бунга Эгарчи, Ўқчи, Милтиқчилик, Тақачилик, Чархчилик, Пичоқчилик, Дегрез маҳалла номларини кўрсатиш мумкин. Маҳалла номлари ичида яна Тарновбоши, Қайнама, Ариқ, Жар, Қулоқ, Сув, Ҳовуз, Қудуқбоши сўзлари қўшилишидан тузилган. Тошкентнинг сув таъминоти ишлари билан боғлиқ номлар ҳам кўплаб учрайди. Шунингдек, тут, ёнғоқ, чинор, оғоч сўзлари қўшилишидан ясалган жой номлари ҳам анчагина бор.

Номлар ҳақида ўйлар

Жой тарихини англатсин

Тошкент Эски шаҳарининг каттагина қисми (ярми десак хато бўлмас) ҳали эски қиёфасини ўзгартирган эмас. Бунинг устига оилаларга якка тартибда берилган ҳовлиларнинг янгича типда қурилганлари ҳам Эски шаҳардаги каби маҳалла қиёфасидан шакл топтирилган бўлиб, уларнинг умумий сатҳи эски шаҳарнинг сақланган қисмидан анча катта. Шу Эски шаҳар ва янги барпо қилинган жойлардаги маҳаллаларнинг номланиши анчагина чигалликларга эга. Айниқса, Эски шаҳар маҳаллаларининг аввалги номлари янги шўровий номлар билан алмаштириб юборилди. Бунда кўпроқ Марказий Комитет бюроси аъзолари, саркардалар номлари асосий эътиборда турди: баъзан бу номлар маҳаллаларни номлаш учун етмагач, Фрунзе-1, Фрунзе-2, Фрунзе-3 каби номлар ҳам юзага келди. Яна Зарбдор, Баҳодир, Қизил Қўшин, Қизил Партизан, Шарқ Юлдузи, Ленин йўли, Қизил Байроқ, Коммунизм, Шарқ тонги каби маҳалла номларини ҳам кўплаб кўриш мумкин. Турган гапки, шу вақтгача давом этиб келаётган мазкур номлар Тошкент ўтмиши ва ҳозирги юзи ҳақида ҳеч нарсани билдирмайди. Бунинг ўрнига тарихан аталиб келган Кадиобод, Ҳалимкўл, Ёв, Пуштиҳаммом, Ҳофизкўйки, Тегирмонбоши, Чигитбоши, Чувилдоқ, Охунгузар, Зарқайнар, Лайлакобод, Лайлакмачит, Шокингузар, Чақичмон, Қўштут, Қилбелбоқ, Гуручариқ, Каллахона, Парчабоб, Заргарлик, Лангар, Пахтачи, Қорасарой каби номлар Тошкент ҳақида жуда кўп нарсаларни сўзлаб турган бўлармиди?

Тошкентда кўчалар тарихан номланган эмас, чунки унинг зарурати бўлмаган. Фақат кейинчалик шаҳарнинг янги қурилган қисмидаги ва бошқа шаҳарларга олиб чиқувчи ўққўчалар номлана бошлади. У 30-йилларнинг ўрталаридан бошлаб шаҳардаги барча кўчаларга қўйилди. Уларнинг айримлари маҳалла номларидан олинган бўлса ҳам, кўпчилиги атоқли кишилар: олимлар, шоирлар, сиёсий арбоблар, саркардалар номи билан аталди.

Аммо тошкентликлар учун тер тўккан Манноб табиб кўчаси ва травматолог Калкомил номидаги жойдан улар номи йўқотилди. Нурилла табиб ва Пучуқ табиблар номи ҳақида-ку ўйлаб ҳам кўрилган эмас, ҳозир уларни ҳеч ким танимаса керак. Ҳатто, айрим ўзбеклар яшайдиган кўчалар рус сўзлари билан Прядильный, Месткомский, Жалоб, Свежинский, Ленточный, Подарочний, Кузнечная, Строительная, Керамзитная, Тракторная, Полевая, Питомная, Весна, Зелёная, Читинская, Дружба, Товарная, Путепровод деб аталади.

Ҳозирги даврда Тошкентдаги катта кўприкларни номлаш одати йўқ, аммо тарихда халқ уларни номлаган эди. Масалан, Хотин кўприк, Алвасти кўприк, Ўрда кўприги, Бешёғоч кўприги каби .Бунинг ҳам ўзига яраша аҳамияти бор. Чунки бир катта сувнинг ҳам, бир кўчанинг ҳам бирдан ортиқ кўприги бўлиши мумкин. Айрим асар ёки расмий ҳужжатларда уларни аниқ ифодалаш учун бундай кўприкларни номлаш керак бўлади. Агар сувлар устидаги йирик кўприклар эътиборда тутилса ҳам, Тошкентда (15 та атрофида) йирик кўприк бор. Бундан ташқари йўллар устидан ўтган темир йўл кўприклари ва темир йўл устида қурилган кўприклар ҳам бир неча.

Кўп йиллик кузатишлар шуни кўрсатдики, шаҳарнинг ҳамманинг онгига тамға каби ўрнашиб қолган майдонлари номини ўзгартиришга бўлган ҳаракат ҳамма вақт зое кетар экан. Масалан, Бешёғоч майдони номи Комсомол майдони деб, кейин эса Беруний майдони деб ўзгартириб кўрилди. Бир қанча вақтгача бу номлар трамвай, троллейбус, автобус пешонасига ҳам ёзиб қўйилди. Бироқ ҳеч ким бу номлар билан шу майдонни танимади. Таниганлар бўлса ҳам, уни янги номида атамади. Чунки Бешёғоч майдони шу номи билан кишиларнинг қонқонига сингиб кетган эди. Чорсу майдони номини ҳам Охунбобоев номи билан алмаштирилмоқчи бўлинди. У ерга Охунбобоевнинг улуғвор ҳайкали ҳам ўрнатилди. Кейин ҳайкал олиниб, ўрнига муҳташам меҳмонхона тушди. Транспортлар пешонасига меҳмонхонанинг собиқ Москва номи ёзиб қўйилган бўлса ҳам, ҳамманинг тилида бу жой ўзгаришсиз ўз номи билан қолди. Ҳатто, Хадра Комсомол номи билан алмаштириб кўрилди. Лекин бари бир, бир неча йилдан кейин бўлса ҳам, яна ўз номига қайтилди. Эскижўва майдони номи ҳам жуда кўп асрлик, халқ онгига сингиб кетган ном. Уни халқ онги, дили, тилидан юлиб ташлаш мутлақо мумкин эмас. Шунга қарамай, бу майдон ярим асрдирки Калинин майдони деб расмийлаштирилган.

Кўпчилик биладики, Москвадаги меҳмонхоналар номи «Москва», «Россия», «Украина», «Пекин», «Алтай», «Байкал», «Белград», «Берлин», «Варшава», «Киевская», «Минск», «Ярославская» каби шаҳар ёки ўлка номи билан аталади. Тошкентда ҳам шунга қараб «Ўзбекистон», «Тошкент», «Россия», «Ленинград», «Москва» меҳмонхоналари пайдо бўлди. Одатда меҳмонхоналар маълум майдонлар ёқасида қурилиб, шу ер номи билан аталса, айни муддао бўларди. Чунки майдонлар қатнови, иш битириш, атроф билан танишиш, адашмай топиб келиш учун жуда қулай бўлиб, бунинг устига номи ҳам майдон билан мос. Лекин «Москва» меҳмонхонаси майдон номи билан алмаштирилар экан, афсуски, унинг номи нотўғри англаниб, «Чор-Су» деб қайд этилган. Аввало уни ўзбекча имлода қайд этиш керак эди, бироқ русча имлода бузиб берилган. Кейин майдон номи Чорсув эмас. У ерда тўртта сув йўли йўқ, айримлар айтганидай тўртта булоқ ҳам бўлмаган. Майдон меҳмонхонадан 50 метрлар шарқроқда бўлиб, шимолидан кичик сой ўтарди. Унинг ғарб томонидан анча наридаги жарда биргина булоқ бўлиб, у «Укковша» номи билан машҳур эди. У тожикча чорси сўзидан олинган бўлиб, «тўрт бурчакли жой, майдон» маъносини билдиради. Худди шу маънодаги ном билан Қўқон, Самарқанд, Марғилон ва бошқа шаҳарларда ҳам майдонлар бор. Жой номларига бундай тахминий аниқлик киритмай, шу номдаги барча жойларни эътиборга олиб, аниқлик киритиш илмийлик бўлади.

Тошкентнинг ўн икки дарбозаси бўлган. Турган гап, бу дарбозалар ўз номига ҳам эга эди. Шу дарбозалар ўрнида улар номи билан аталувчи жойларгина қолган. Тошкент ўтмиши ва ерлари чегарасини кўрсатиб туриши учун ўн икки дарбозасининг ўрнини аниқлаш, уни белгиловчи нимадир ўрнаштириб, пештоқига дарбоза номини, бузилган йилини, тагида ундан чиққан йўл қаерга олиб борганлигини қайд этиб қўйилса, сайёҳлар эътиборини тортувчи ўзига хос жой бўлиб қоларди. Яна шу маҳалла ёки ўрам ҳам, у орқали йўналган йўл ҳам унинг номи билан аталиши керак. Тошкент дарбозалари ўрнида имкони бўлса, майдон барпо этилиб, Самарқанд дарбозасидаги каби бирор қаҳвахона, чойхона, намуналироқ озиқ-овқат ёки кийим-кечак дўкони ҳам барпо қилиниши шу ер гавжумлигини таъминлайди. Уларнинг ҳаммаси ҳам собиқ дарбоза номи билан номланиши номлар уйғунлигини белгилайди.

Тошкентдаги фақат жой номлари эмас, юқорида кўприклар, йўллар, дарбозалар, меҳмонхоналар номи ҳақида ҳам тўхтаб ўтилди. Яна бир томони борки, асосан бу номлар бир неча нусхада бўлса, иложи борича соф ўзбекчасига, лоақал туркийчасига эътибор қаратилиши керак. Аммо жой номларининг ҳамма вақт ҳам соф бир тилда бўлиши изчиллигини сақлаш қийин. Лекин ҳамма ҳолатда ҳам унинг табиий келиб чиққан номларини сақлаш ва абадийлаштириш мақсадга мос тушади. У Тошкент тарихи ҳақида асрлар оша ҳикоялар, ривоятлар сўзлаб етади.

Миразиз МИРТОЖИЕВ,
Тошкент Давлат дорилфунунининг доценти.

Қизиқиш билан

ТОШКЕНТ шаҳар Октябрь район М. Шайхзода номидаги 167-мактабнинг рус синфи ўқувчилари ўзбек тили машғулотларини катта қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Улар (ўқитувчи Вазира Бойматова) ўзбек тили дарсларини муваффақият билан ўзлаштиряптилар.

Мактабда ўзбек тилида анжуманлар, кечалар тез-тез ўтказиб турилади. Ўқувчилар В. Бойматова кўмагида ўзбек шоирлари, ёзувчилари таржимаи ҳоли ва асарлари асосида ижодий иш олиб бориш билан бирга, рефератлар, альбомлар чиқармоқдалар. Шу йили ўзбек тили бўйича мактабда ўтказилган олимпиадада 11-«Б» синф ўқувчиси Ольга Гуренко яхши қатнашиб жумҳурият олимпиадасида иштирок этди.

Ёзда ўзбек тилидан ўтказилган имтиҳонда 11-«Б» синф ўқувчилари Вика Косова, Радик Ғатин, Света Кокшарева, шунингдек, 8-«В» синфи ўқувчиларидан Клим Бохито, Ильмира Халмуллина, Анжела Шишанковалар 5 баҳо олдилар. Рус синфларининг бошқа синфларида ҳам ўзбек тилини ўрганишга бўлган қизиқиш ортиб бормоқда.

Мактаб услубият кенгаши йиғилишида 1989 — 90 ўқув йилида услубият (метод) бирлашмалар ишини таҳлил қилиб 1-ўринни ўзбек тили услубият бирлашмасига беришга қарор қилди.

Т. МАҲМУДХЎЖАЕВ.

Тезда бартараф этилса

ШУ йил ноябрь ойида Тошкент метроси бўйлаб поездлар ҳаракати йўлга қўйилганига 13 йил тўлади. Ўтган давр мобайнида 1 миллиард 271 миллион 823 минг кишига хизмат кўрсатилди. Метро жамоаси ҳар куни ўртача 350-370 минг кишининг манзилини яқин қилаётир.

Узунлиги 3 километр атрофида бўлган «Тинчлик» ва «Беруний» станцияларини декабрь ойида фойдаланишга топшириш мўлжалланган. Юнусобод даҳасига ҳам метро йўли қурилиши жадаллаштирилмоқда. Хуллас, яқин кунларда янада кўпроқ аҳоли пойтахтимиз метросидан фойдаланади. Лекин шуни ҳам айтиш кераккИ, метро ҳам айрим камчиликлардан ҳоли эмас. Жумладан, ўзбек тилига давлат мақоми берилганидан сўнг, корхона ва кўчалар номи ўзбекча ёзила бошланди. Бу қувонарли ҳол, албатта. Метрода эса бу масалада сусткашликка йўл қўйилмоқда. Пул майдаловчи автоматлардаги изоҳлар фақат рус тилида ёзилган. Эътибор бериб қарасангиз метро йўналишлари бўйлаб қатнаётган поезд вагонларининг деярли ҳаммасида бир хилдаги ёзувни учратасиз, «Ёш болалик пассажирлар ва инвалидлар жойи». Шу сўзларни «Ёш болалик йўловчилар ва ногиронлар жойи» деб ўзгартирилса ва юқоридаги камчиликлар тезроқ бартараф этилса кўнгилдагидек бўлар эди.

Саидаҳмад МАҚСУМОВ,
«Шарқ гули» бадиий ишлаб чиқариш бирлашмасининг муҳандиси.

Советлар мамлакатида

⊙ АРХАНГЕЛЬСК. КПСС вилоят комитетининг бюроси Архангельскда тўртта район комитетини қолдириб, шаҳар партия комитетини тугатишга қарор қилди. КПСС шаҳар комитетида турли лавозимларда ишлаётган барча 27 ходим қисқартирилиши керак. Шаҳар коммунистларининг таклифига биноан шундай қилинди.

⊙ МОСКВА. Машҳур «Заря» пойабзал бирлашмаси шунингдек унинг фирма дўконлари ижарага ўтди. Хўжалик юритишнинг янги шакли пойабзалчиларга ҳам, харидорларга ҳам кўп афзалликлар бериши керак.

⊙ БЕЛГОРОД. (Одесса вилояти). Маҳаллий деҳқончилик-саноат идоралари Украина жумҳурияти транспорт вазирлигидан бу ердаги автокорхонани сотиб олди. Унинг базасида боғлар, узумзорлар, сабзавот майдонларида етиштирилган ҳосилни мамлакат саноат марказларига ҳамда ҳорижий буюртмачиларга тезда етказиб бериш учун автотранспорт корхонасини ташкил этдилар. Бугун Қора денгиз бўйи далаларида етиштирилган мевалар ортилган дастлабки автомобиль карвонлари Москва, Нижний Новгород, Киев, Чехословакияга йўл олди.

⊙ РОСТОВ ВИЛОЯТИ. Шахтидаги қурилиш чиниси заводида сопол кошинлар ва раковиналардан тортиб ваза, чой ва қаҳва сервизларигача турли-туман маҳсулотларни ишлаб чиқаради. Корхона ўз маҳсулотларини Россия Федерациясининг турли бурчакларига жўнатади.
СУРАТДА: корхона маҳсулотларидан намуналар.

⊙ КЕМЕРОВО ВИЛОЯТИ. Сибирдаги қадимги Мариинск шаҳри азалдан ўз усталари билан шуҳрат қозонган. Улар ёғочдан ҳар хил масаллиқлар сақланадиган идишларни шу қадар чиройли ясашадики, уларни кўриб кўзингиз қувнайди. Усталар ўз сирларини авлоддан авлодга топшириб келишади.
СУРАТДА: рассом Юрий Михайловнинг «устахонаси» ўз уйи ёнидаги очиқ ҳавода жойлашади.

⊙ Ҳар кимнинг ўз овунчоғи бор...

ТАСС суратлари.

Обуна-91:

1991 йил учун «Тошкент оқшоми» рўзномасига ҳам обуна расмийлаштирилаётган шу кунларда муҳарририятга келган мактубларнинг кўпчилигида келгуси йилда ҳам рўзнома ўз саҳифаларида олий ўқув юртлари ва мактаблар ҳаётидан қандай материаллар бериши, болалар тарбияси билан боғлиқ муаммоларни ечишга рўзнома қандай ҳисса қўшиши, анъанавий «Болалик боғи» рукуни остида болалар шоирларининг шеърлари қандай усулларда ёритилиши сингари масалалар қаламга олинган. Дарҳақиқат, келгуси йилда ҳам биз «Оқшом» саҳифаларида уларнинг мухлислари ўз мактубларида қизиққан мавзулар бўйича ранг-баранг материаллар беришни режалаштираётганлигимизни айтиб, муштарийларнинг кўнгилларини хотиржам қилмоқчимиз. Олий ўқув юртларининг талабалари, мактабларнинг муаллимлари ва ўқувчилар «Оқшом» саҳифасида ўзларини қизиқтирган педагогик мавзудаги мақолаларни ўқиш истагида бўлсалар, яхшиси шу кунларда рўзномага обунани расмийлаштириб қўйишса айни муддао бўлар эди. Рўзномага чекланмаган миқдорда ёзилиш мумкин. Унинг бир йиллик обуна баҳоси — 17 сўм 40 тийин, индекси — 64690.

Келажагимиз—мактабда

ТЎҒРИ ТАРБИЯ— БАРКАМОЛЛИКДИР

БОЛАНИ ёшликдан тўғри тарбиялаш — ҳар бир ота-онанинг масъулиятли бурчидир. Ота-она ҳаётнинг дастлабки муаллимларидир. Улар болаларни ҳаётга ўргата борадилар. «Қуш уясида кўрганини қилади», деганларидек, болалар ҳаётда тушунмаган нарсаларини ота-оналаридан ўрганадилар. Тарбиячи бўлиш осон иш эмас. Аввалламбор, тарбия берувчи кенг феълли, самимий ва болажон бўлиши керак. Тарбиячи боланинг дилидаги ўйни сезиши ва унинг қалбига йўл топа билиши керак. У шундагина ҳақиқий тарбиячи ҳисобланади. Меҳнатсиз тарбия йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Шунинг учун ҳам ёшликдан болаларга ақлий ва меҳнат тарбиясини баравар бериб бориш керак. Ҳар бир оилада барча ишларни қиз ва ўғил болаларга ажратмасдан бир хил тақсимлаш лозим.

Тарбия бераётган шахснинг ҳадеб панд-насиҳат қилавериши ҳам яхши фойда бермайди. Кишининг ўзида ҳам идрок этиш ҳисси бўлиши керак. Шундагина тарбиячилар кўзлаган мақсадларига эришадилар.

Мактабда ўқувчиларга илм асосларини сингдириш оғир жараёндир. Бунда ўқитувчининг ҳаракати билан бирга ўқувчининг ҳам дарсга астойдил қизиқиши катта роль ўйнайди. Ўқиш жараёнида боланинг ўзи қанча фаол бўлса, у ақлий меҳнат малакаларини шунчалик яхши эгаллайди. Мактабдаги вазифаларга қанчалик онгли муносабатда бўлса, билим асосларини эгаллашда шунча жиддий ва яхши натижаларга эришади.

Ўқиш сифатини юқори кўтаришда оиланинг роли жуда катта. Болани мактабга бериб, унинг бундан кейинги ўқишида қилинадиган ҳамкорлик ва масъулият энди бизнинг бўйнимиздан соқит бўлди, деб ўйлаган ота-оналар жуда катта хато қиладилар. Улар бу билан ўзларининг ота-оналик вазифаларидан воз кечган бўлибгина қолмай, балки мактабни улардан кўзлаган ёрдамдан ҳам маҳрум қиладилар.

Ота-оналар болаларига ёрдам бермаган тақдирда ҳақиқий муваффақиятга эришиб бўлмайди. Боланинг мактабда ўқишга бўлган муносабатига оилада яратилган шароит ва муҳитнинг таъсири жуда каттадир. Оилада боланинг ўқишига катталар қизиқиш ва синчковлик билан ёндошсалар, у ўқишга кўпроқ қизиқиб қарайдиган ва яхши билим билан оиладагиларни қувонтира оладиган бўлади. Ота-онанинг бир-бирига бўлган ҳурмати, уларнинг ишдаги намуналари, турмушга, илмга, турли хил касбларга бўлган қарашлари — буларнинг ҳаммаси болага таъсир этади.

Аксинча, оиладаги нотинч муҳит — уриш-жанжал, ҳар куни тўполон, бола олдига ичиб келишлар, онани бола олдида ёки эрни бола олдида ҳақорат қилишлар болага руҳий жиҳатдан жуда ёмон таъсир этади. Бундай оилада тарбияланаётган болалар дарсга қизиқмайди, ўқитувчига халақит беради, дарсда ўтира олмайди ва ундан қочишга ҳаракат қилади, уй ишларини бажармайди, қолаверса, яхши тарбия кўрган болаларнинг тарбиясига ҳам салбий таъсир кўрсатадилар.

Ота-она ўқувчига уй вазифаларини бажаришда ёрдам бериши, уларга алоҳида хона ва дарс тайёрлаши учун шароит яратиб бериши, қобилиятларини ошириш устида ҳамкорлик қилиши, ўз болаларининг маданиятли бўлишига, ақлий қизиқишларининг ортишига ва уларнинг ҳар томонлама ўсишига ёрдам беришлари керак. Ана шундагина болалар мактаб программасини ўзлаштира оладилар. Боланинг уйда бўш вақтини тўғри тақсимлаш ҳам ота-онага боғлиқ. Мактабда боланинг саботли, оғир, вазмин, ўқишга қизиқувчан бўлиши фақат оиланинг тарбиясига боғлиқ. Баъзи ота-оналар болаларининг ўқишни севмаслиги, мактабга истар-истамас келиши, олган билимининг юзакилиги, ўтилган дарсларни тезда унутиб қўйиши, қобилиятининг пастлигидан, иродасининг сустлигидан шикоят қиладилар. Аслида ирода, характер ҳар кунги машғулот натижасида тарбияланади. Агар бола соғлом бўлса, ўқишни бемалол удда қила олади. Фақат унинг ҳар томонлама баркамол ўсиши учун тўғри шароит яратилган бўлиши лозим. Боланинг яхши ўзлаштиришини таъминлаган ота-онанинг фарзанди аъло баҳоларга ўқийди.

Хулоса қилиб айтганда, оиладаги катта кишилар, ўқитувчилар боланинг ўқишига, билим олишига унинг ҳаётидаги энг асосий иш деб қарашлари лозим. Шундагина биз келажак авлод тарбиясида яхши натижаларга эришамиз.

Мавжуда МИРВАЛИЕВА,
Тошкентдаги 17-мактабнинг
бошланғич синф ўқитувчиси.

Болалик — беғуборлик деганлари шу-да!

Т. Каримов
сурат-лавҳаси.

БОЛАНИНГ ТИЛИ ШИРИН

Онаси билан кетаётган уч ёшли Фарҳод туғруқхонани кўрсатиб деди:

— Ойи, Дилшодни мана бу ердан олганмиз-а?

— Ҳа, — дея жавоб берди онаси. — Ўзинг-чи, ўзингни қаердан олганмиз?

— Мени олмагансиз, мен ўзи бор эдим.

Салоҳиддин
СИРОЖИДДИНОВ.

ФАРЗАНД ТИЛАГИ

Эртак

БОР экан-да йўқ экан, сўлим қишлоқларнинг бирида ўз ҳузур-ҳаловатини кўзлаган эр-хотин бор экан. Ойлар ўтиб, улар ўғиллик бўлишибди. Лекин боқишни истамай бегуноҳ чақалоқни гумдон қилиш пайига тушишибди ва эрта тонгда оққа ўралган чақалоқни олисдаги бир қайрағоч тагига ташлаб, тезда орқага қайтишибди. Қайрағоч сеҳрли экан, шу пайт ундан нидо таралибди:

— Эй адашганлар, бир дам тўхтанг!

Эр-хотин тўхтаб, орқага ялт этиб боқишибди. Не кўз билан кўрсаларки, дўмбоқ чақалоқ норғил йигитга айланиб, тўрт тарафга жовдираб боқаётган эмиш. Сеҳрли қайрағоч норғил йигитга:

— Мен битта тилакни адо этишга қодирман. Мана қара, бир томонда уюм-уюм олтин-кумуш, иккинчи томонда беҳисоб ер-сув, учинчи томонда эса ақл-ҳушни мафтун этувчи ҳур қизлар... Шулардан қайси бири керак бўлса, тила, азамат! — дебди.

Норғил йигит сеҳрли қайрағочга самимий таъзим қилиб:

— Мен ҳеч қачон тайёрга айёр бўлмай, ҳалол меҳнат қилиб яшамоқчиман, азим ва шафқатли қайрағоч! — дебди. — Вақти келса, ўзим ёқтирган бир покиза қизга уйланаман. Ҳозир менга фақат ҳамма нарсадан азиз бўлган ўз меҳрибон ота-онам керак! Улар бош-кўзларимни оҳиста силаб, бошимда парвона бўлишларини тилайман! — дебди.

Шунда сеҳрли қайрағоч тошбағир ота-онадан сўрабди:

— Ақлли фарзанд дил сўзларини эшитдингизми, сиз бунга нима дейсиз?

Шу ондаёқ бир тўхтамга келган эр-хотин бараварига:

— У ҳам бизга керак! — деб жавоб беришибди.

— Балли! Фарзандим — асал-қандим деганларидек, ширин фарзандингиз ўзларингизга буюриб, камол топсин! — дебди сеҳрли қайрағоч майин шабадада аста тебраниб.

Шу чоқ норғил йигит, яна боягидек дўмбоқ чақалоққа айланиб қолибди.

Эр-хотин хурсандликдан изларига қайтиб, чақалоқни ердан олибдилар.

— Фарзанд уволи тутиб, бу дунёдан бефарзанд ва армон билан ўтмаслик учун уни кўзда нур, белда қувват борлигида яхши-ёмон кунимизга ярайдиган ҳақиқий меҳнатсевар, одил инсон қилиб ўстирайлик! — дея бағриларига босибдилар.

Шундай қилиб, сеҳрли қайрағоч бир гуноҳсиз гўдакни тирик етим бўлишдан сақлаб қолибди. Ҳа, гўдак туғилиши биланоқ бошимда ота-онам бўлсин деб тилак билдирар экан.

Баҳром МУСЛИМОВ.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги
26-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

11-синфни тамомлаган ёшларни ҳамда Совет Армияси сафидан хизматни тугатиб қайтган йигитларни
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЧИННИ ШАКЛИНИ ТАЙЁРЛОВЧИЛАР, ЧИННИНИ ТЕКИСЛОВЧИЛАР.

БИЛИМ ЮРТИГА 11-СИНФНИ БИТИРГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш муддати 6 ой.

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАРГА 85 СЎМ МИҚДОРИДА СТИПЕНДИЯ БЕРИЛАДИ.

Билим юртини тамомлаганларга эгаллаган мутахассислиги ҳақида диплом берилади. Шунингдек, аъло баҳолар билан битирганлар олий ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юрти битирувчилари Тошкент чинни заводига ишга жойлаштирилади.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари шарт: директор номига ариза, паспорт (кўрсатилади), турар жойидан справка, маълумоти ҳақида гувоҳнома, медицина справкаси (086/У форма), 3x4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, меҳнат дафтарчаси, таржимаи ҳоли, ҳарбий билет ёки гувоҳнома (йигитлар учун).

ЎҚИШ ГРУППАЛАР ЙИҒИЛИШИ БИЛАН БОШЛАНАДИ.

Билим юрти манзили: Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов райони, Сағбон кўчаси, 17-тупик (100, 59, 76, 166-автобусларнинг «Қўш-тут» бекати).

Телефонлар: 40-30-36, 40-30-38.

ЎҚИШГА КИРУВЧИЛАР ВА ТАЛАБАЛАР!

«СИМВОЛ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАРКАЗИ.

олий ўқув юртларига киришни хоҳловчилар учун математика, физика, химия, ўзбек ва рус тили фанларидан

ШАРТНОМА АСОСИДА ПУЛЛИ ДАРСЛАР УЮШТИРАДИ

Шунингдек, олий техника ўқув юрти студентларини имтиҳонга тайёрлаш.

Сиртдан ўқийдиган студентларга контроль вазифани бажариш бўйича математика, физика, химия, чизма геометрия, назарий механика ва бошқа техникавий ҳамда мутахассислик фанларидан консультация ўтказади.

Марказ сидқидилдан ўқиган ва кириш имтиҳонлари программаси бўйича ўргатилган барча дарсларга тўлиқ қатнашганлар институтларга кириш имтиҳонларида «аъло» ва «яхши» баҳолар олишларига кафиллик беради.

«СИМВОЛ» шартномасига кўра «қаноатланарли» баҳо олганларга тўланган пулнинг ярмини, омади келмаганларга эса ҳаммасини қайтаради.

Машғулотларни олий ўқув юртлари ва ўрта мактабларнинг чуқур билимли ва тажрибали ўқитувчилари олиб боришади.

ДАРС ЎЗБЕК, РУС, ҚОЗОҚ ВА ТОЖИК ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Шартнома қуйидаги манзилда тузилади: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 20-уй (ТАДИ), аудитория 305-а.

Маълумотлар учун телефон: 33-79-44, 33-24-41.

Иш тартиби: соат 10.00 дан 18.00 гача.

ЗЕНИТ

«ЗЕНИТ-7» фирмали техно-савдо маркази

(Чехов кўчаси, 10-уй, метронинг «Ойбек» станцияси)

МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ ВА УЛАРДАН КАТТАРОҚ БОЛАЛАРГА УШБУ ЎЙИНЧОҚЛАРНИ

ТАВСИЯ ЭТАДИ

Пистоқи рангли, ғилдиракларининг айланиб туриши, мустаҳкам турғун вазиятга эгалиги, оғирлиги, тез юриши туфайли, уларни ҳақиқий ҳарбий техниканинг кичрайтирилган кўчирма нусхаси десак хато бўлмайди.

Бу ерда хилма-хил ўйинчоқлар бор. Бронетранспортёр дейсизми, вездеходми, енгил автомашинами, дала тўплари-ю танклар дейсизми, десант автомобиллари, гвардия миномётлари, бронеавтомобиллар, платформали тортиш қурилмалари, ўзиюрар артиллерия қурилмалари дейсизми, ҳаммасидан бор бу ерда.

Бу ўйинчоқлар металлдан ясалган. Баҳоси — 60 тийиндан 1 сўм 40 тийингача.

«ЗЕНИТ-7» ТЕХНО-САВДО МАРКАЗИ СОАТ 10 дан 19.00 гача ИШЛАЙДИ.

Танаффус — соат 14 дан 15.00 гача. Дам олиш куни —душанба.

«ЗЕНИТ-7» ФИРМАЛИ ТЕХНО-САВДО МАРКАЗИ (телефонлар: 54-04-92, 54-26-52).

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

С. И. КАДИШЕВ НОМЛИ 33-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилган йигитларни «ЭЛЕКТРПАЙВАНДЧИ» ихтисоси бўйича 1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШ МУДДАТИ — ОЙИГА 85 СЎМ СТИПЕНДИЯ ТЎЛАНГАН ҲОЛДА 6 ОЙ.

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Турар жойга эҳтиёжи бўлган ўқувчиларга ётоқхонадан жой берилади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, паспорт, ҳарбий билет, 86 намунадаги тиббий шаҳодатнома, 3x4, 5x6 см. катталикдаги 6 та фото сурат.

Манзилимиз: 700207, Тошкент шаҳри, генерал Петров кўчаси, 331-уй, (30, 103, 110, 151, 171-автобуслар; 6,29 — трамвайларнинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати).

Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/IX да **Флория Тоска,** 26/IX да **Риголетто** 27/IX да **Гофман эртаклари.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/IX да **Пуч,** 26/IX да **Тақдир эшиги.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 26/IX да **Шайтон ва муридлар,** 27/IX да **Аршин мол — олон.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/IX да **Лақма куёв,** 26/IX да **Майсаранинг иши,** 27/IX да **Фармонбиби аразлади.**

ЦИРК

ТОШКЕНТДА ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Тошкентда биринчи марта. «ПХЕНЬЯН — 90». Цирк санъатининг барча жанрларидан иборат катта ранг-баранг дастур.**

КИНО

25 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «СЕВГИ ЭҲРОМИ» (катта зал — 16. 18.30, 20.40); «АТЛАНТИДА ДАҲОЛАРИ» (кичик зал — 18, 21.00).

Чайка — «СЕВГИ ЭҲРОМИ» (16, 18.30, 21.00).

Тошкент Советининг 50 йиллиги номли — «ФАЗОДАГИ ТЎС-ТЎПАЛОН» (17, 19.00); «МОВИЙ ТУБСИЗЛИК» (21.00).

Восток — «КАШМИРДАГИ СЕВГИ» (16, 18.30, 20.40).

Москва — «МОВИЙ ТУБСИЗЛИК» (16, 18.20, 20.40).

К. Ёрматов номли — «БОЛАГИНАМ» (16, 18.30).

26 СЕНТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «СЕВГИ ЭҲРОМИ» (катта зал — 11, 13.30, 16, 18.30, 20.40); «АТЛАНТИДА ДАҲОЛАРИ» (кичик зал — 12, 15, 18, 21.00).

Чайка — «СЕВГИ ЭҲРОМИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Тошкент Советининг 50 йиллиги номли — «ФАЗОДАГИ ТЎС-ТЎПАЛОН» (11, 13, 15, 17, 19.00); «МОВИЙ ТУБСИЗЛИК» (21.00).

Восток — «КАШМИРДАГИ СЕВГИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40).

Москва — «МОВИЙ ТУБСИЗЛИК» (11, 13.30, 16, 18.20, 20.40).

К. Ёрматов номли — «БОЛАГИНАМ» (11, 13.30, 16, 20.40).

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» га қарашли 12-қурилиш трестининг

65-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА

ишлаб чиқариш техника бўлимининг бошлиғи, монтажчилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар, электр пайвандчилар, бетончилар, электрчиларни

Мутахассисликка эга бўлмаганлар 1,5 ой мобайнида «Главташкентстрой» қошидаги ўқув комбинатида ўқиб таълим оладилар, ҳамда уларга 102 сўмдан стипендия тўланади.

Собир Раҳимов район аҳолини ишга жойлаштириш бўлимига (Қорасарой кўчаси, 270-уй) мурожаат қилинсин.

«СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» **ТРЕСТИ**

18 ва ундан катта ёшдаги ўсмирларни минорали кран машинистлари тайёрлайдиган

КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШ МУДДАТИ — ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда 4,5 ой.

Ўқиш даври мобайнида ҳар ойда 100 сўм миқдорида стипендия бериб борилади.

Мурожаат қилиш учун манзил: Тошкент шаҳри, академик Сулаймонова кўчаси, 49-уй.

Телефон: 33-08-54.

«Отделстрой» трестининг кичик механизация участкасига берилган 766270 дан 766300 гача номерлардаги йўқолган

ЧЕК ДАФТАРЧАСИ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

«Спецвузавто м а т и к а» (СПНУ)нинг Тошкент хўжалик ҳисобидаги регионал ихтисослашган участкасининг йўқолган

ДУМАЛОҚ ПЕЧАТИ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЦЕНТР НТТМ ВОСТОК

«ВОСТОК» ЁШЛАРНИНГ ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ИЖОДИЁТИ МАРКАЗИ

ИЛМИЙ ЛАБОРАТОРИЯЛАРНИНГ ИШИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ УЧУН БИНО ЁКИ УНИНГ БИР ҚИСМИ (қавати, бинолар оралиғи) НИ, ЁКИ БЎЛМАСА ҲУСУСИЙ УЙИНИ УЗОҚ МУДДАТГА (камида 5 йил)

ИЖАРАГА ОЛАДИ

ТОШКЕНТ ТАШҚАРИСИДАГИ ВА ТЕЛЕФОНСИЗ УЙЛАР ТАКЛИФ ЭТИЛМАСИН.

33-15-93 ТЕЛЕФОНИ ОРҚАЛИ СОАТ 10 ДАН 19 ГАЧА МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ МУМКИН.

«ВОСТОК» ЁШЛАРНИНГ ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ИЖОДИЁТИ МАРКАЗИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Ҳадра майдони)

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА

СССРда ГАСТРОЛЛАР

КАТТА КОРЕЯ ЦИРКИ (КХДР)

«Пхеньян-90»

ЕТАКЧИ ЦИРК УСТАЛАРИНИНГ ТОМОШАЛАРИ

2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА.

Олдиндан билет сотиш йўлга қўйилган.

Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда.

Болалар муассасалари ва қишлоқ жойлардан тушган талабномалар бўйича навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади.

КАССА ДАМ ОЛИШ КУНИСИЗ СОАТ 10 ДАН 20.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84.

Цирк фойесида фотосалон бор.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ 41-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Ёлланиб ишлаш ҳуқуқисиз «В» тоифали ҳаваскор-ҳайдовчи ихтисоси бўйича ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кечқурун ўқиладиган

4 ОЙЛИК ПУЛЛИК КУРСЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШ — 1 ОКТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, Тошкент шаҳрида прописка қилинган паспорт, тиббий шаҳодатнома, оппоқ жилоли қоғозга туширилган 3,5x4,5 см. катталикда 4 та фотосурат.

Ҳужжатлар душанба, пайшанба кунлари соат 10 дан 15.00 гача 13-хонада қабул қилинади.

Манзилимиз: 700128, Хуршид кўчаси, 83-уй (44, 48, 97-автобуслар; 10-троллейбус; 10, 23, 27-трамвайларнинг «Лабзак» бекати).

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ФУҚАРОЛАР

ДИҚҚАТИГА!

ҚУРИЛИШ ВАЗИРЛИГИНИНГ МАРКАЗИЙ ЎҚУВ КОМБИНАТИ

электр газ пайвандчилари, автомобиль, кўприкли, минорали кранларнинг машинистлари ва барча қурилиш ихтисосларига ўқитиш учун

1991 ЙИЛГА ШАРТНОМА ТУЗАДИ

Машғулотлар ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда (кечки) олиб борилади.

Ўқиш учун нақд пул ва пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўланади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Абдулла Қаҳҳор кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: 55-36-11, 54-94-87, 54-92-16.

«ТАШЖИЛРЕМОНТ» ТРЕСТИНИНГ

3-ТАЪМИРЛАШ-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИ

АҲОЛИГА

НАҚД ПУЛГА

ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРНИ КЎРСАТАДИ;

— очиқ машиналар тўхташ майдонлари ва металл гаражларни жиҳозлаш;
— сантехника ишлари;
— металл эшиклар, дарвозаларни тайёрлаш ва ўрнатиш;
— хонадонларни таъмирлаш (гул қоғоз ёпиштириш, бўяш, оқлаш, деворларни кошинлар билан қоплаш ва бошқа таъмирлаш ишлари);
— полга (линолеум ёки паркет) ётқизиш.

Юқорида қайд этилган ишларнинг ҳаммасини 3-таъмирлаш қурилиш бошқармаси ўз материаллари ва буюртмачининг материаллари билан бажаради.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 67-уй (метронинг «Халқлар дўстлиги» станцияси). Телефонлар: 44-35-13, 44-10-55.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона —32-53-76; хатлар —33-20-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси —32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140.390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Д—2201.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.